

LUNDS
UNIVERSITET
Socialhögskolan

Mer än bara en häst

Om hästunderstödda interventioners essens

Angelina Ingvall Bakic

Masteruppsats (SOAM 21)
HT 2019
Handledare: Håkan Jönson

Abstract

Author: Angelina Ingvall Bakic

Title: More than just a horse – About the essence of equine assisted interventions

[Translated title]

Supervisor: Håkan Jönson

Assessor: Alexandru Panican & Lina Ponnert

Equine assisted interventions are something of a “black box”; whilst we understand the field, and many factors within it as a whole, there is little research on the specific factors and their influence of the treatment outcome of these interventions. The aim of this study was to explore the essence of equine assisted interventions and highlight the key components at their core. Using the intervention as a treatment with the ambition to improve the client's wellbeing and abilities, there is an underlying question of how these components fare in other contexts and whether should they be adapted in accordance with the needs and abilities of these target groups. In this study, a literature review of 23 studies were conducted in which both qualitative and quantitative articles were reviewed, alongside seven qualitative interviews, which were conducted with therapists working within the field. In analysis, Lawton's and Nahemow's ecological model and Lazarus and Folkman's problem- and emotional-focused coping concepts were applied to illustrate the need for a balance between support and challenge in the interventions in relation to different target groups. This found that this balance is central in how these target groups fare both in the intervention and in everyday activities, that is, an external context. Studying the literary review highlighted nine key components; combined with the interview studies that total grew to ten. Equine assisted intervention, therefore, must combine several adjustments, with focus on activity, equipment, environment, and amount of time. Furthermore, specialised education is needed for the professional, and the horse requires characteristics that corresponds with the client's competence. It should also be based on a specific goal with the support of a specific theory. I refer to these adjustments as “adaptive coordination”. By analysing the data in relation to the theories, this study revealed another component, which I allude to as the sociocultural dimensions of the establishment, thus naturally creating a third context besides the goals of the intervention and external conditions.

Key words: equine-assisted interventions, coping, ecological model, adaptive coordination, sociocultural dimensions

Förord

Till att börja med vill jag ge mitt största tack till min handledare Håkan Jönson som stöttat mig under resans gång. När allt kändes som mest betungande fanns du där. Dina förslag på förbättringar har lyft uppsatsen till en ny nivå. Jag hade aldrig kunnat skriva detta arbete utan din hjälp. Jag vill också passa på att tacka Katarina Jacobsson för din support, jag är dig evigt tacksam. Tina Mattsson tack för att du läste mitt första utkast och även tog dig tid att läsa denna uppsats, dina synpunkter har varit ovärderliga. Jag vill utöver det tacka Martin Bergström som under våren 2019 visade mig ett nytt sätt att se på forskning. Jag vill också tacka Anna Angelin för att du lyfte uppsatsen med värdefulla kommentarer. Jag vill tacka mina respondenter för att ni lät mig intervju er. Ni har bidragit med kunskap kring hästunderstödda interventioner men också varit avgörande för att denna studie skulle kunna genomföras. Vidare vill jag tacka min familj och däribland min mamma Ann-Mari Ingvall som alltid tror på mig och ger mig stöd i att även våga tro på mig själv, du är min klippa. Jag vill belysa min enorma tacksamhet till min sambo Teodor Svensson som bott med mig under dessa månader. Jag kan inte tacka dig nog för allt tekniskt du hjälpt mig med i arbetet och för att du funnits där för mig när bägaren runnit över. Tack för att du tagit ner mig på jorden när det blivit för mycket med allt skrivande och för att du alltid får mig att se allt från ett annat perspektiv. Jag vill slutligen tacka andra nära och kära som har haft förståelse för min frånvaro under dessa månader och som har hjälpt mig i alla tankar kring uppsatsen.

Innehållsförteckning

1	Introduktion	1
	1.1 Problemformulering	1
	1.2 Syfte	3
	1.3 Frågeställningar	3
	1.4 Centrala begrepp	4
2	Fortsatt framställning	5
3	Bakgrund.....	6
4	Systematisk litteraturöversikt	7
	4.1 Litteratursökning	7
	4.1.1 Flödesschema systematisk litteraturöversikt.....	8
	4.2 Analys	9
	4.3 Centrala komponenter i hästunderstödda interventioner	9
	4.3.1 Utrustning	9
	4.3.2 Den fysiska kontexten.....	10
	4.3.3 Utbildning	11
	4.3.4 Tid.....	11
	4.3.5 Hästens egenskaper	12
	4.3.6 Behandlingskonstellation	12
	4.3.7 Behandlingsmål	12
	4.3.8 Teorianvändning	13
	4.3.9 Utfallsmått	13
5	Teoretiska utgångspunkter.....	14
	5.1 Lawton och Nahemows ekologiska modell	14
	5.2 Lazarus och Folkmans copingteori.....	17
	5.3 Teorierna i relation till varandra	18
6	Metod.....	19
	6.1 Kvalitativ metod.....	19
	6.2 Semistrukturerade intervjuer och diktafon	19
	6.3 Urvalsprocess	20
	6.4 Bearbetning och analys av intervjumaterialet.....	22
	6.5 Förförståelse och utmaningar	23
	6.6 Kvalitetskriterier.....	24
	6.7 Forskningsetiska överväganden	25
7	Resultat och analys	26
	7.1 Centrala komponenter i hästunderstödda interventioner	26
	7.1.1 Utrustning	27
	7.1.2 Den fysiska kontexten.....	30
	7.1.3 Utbildning	34
	7.1.4 Tid.....	38
	7.1.5 Hästens egenskaper.....	40

7.1.6 Behandlingskonstellation	43
7.1.7 Behandlingsmål	46
7.1.8 Teorianvändning	47
7.1.9 Utfallsmått	49
7.2 <i>Adaptiv koordination – interventionens kärna</i>	49
7.3 <i>Verksamhetens sociokulturella dimensioner</i>	52
8 Avslutande diskussion	55
Referenslista	58
Bilaga 1: Informationsbrev	65
Bilaga 2: Intervjuguide	66
Bilaga 3: Centrala komponenter utifrån litteraturöversikten.....	74
Bilaga 4: Centrala komponenter utifrån intervjustudien	77
Bilaga 5: Transkriptionstecken	79

1 Introduktion

1.1 Problemformulering

Den grekiska läkaren Hippocrates, även kallad ”far till västerländsk medicin”, påstås vara den första som beskrev att sjukdomar inte var en bestraffning från gudarna eller något vidskepligt. Hippocrates menade istället att hälsa och sjukdom skapas i interaktionen mellan individen och hennes miljö (Sahlin 2014: 22). Tankesättet har sedan dess haft stor betydelse på många olika sätt och vi ställer oss ofta frågan om hur människan påverkas av omgivningen och hur hennes hälsa kan komma att främjas via den (jfr. Patring 2014; Fredriksson & Åslund 2005).

Kontakten med naturen, men även med djur, har under lång tid betraktats som främjande för människors välbefinnande (Fine & Beck 2010: 3). I alternativa behandlingsmetoder såsom naturunderstödda interventioner och hundassisterade interventioner är tanken inte att individen ska bli duktig på att sköta om en trädgård eller bli en skicklig hundförare. Tanken är att platsen och aktiviteten ska verka gynnsamt mot individen så att denne fungerar och mår bättre i andra sammanhang. Verktyg och strategier skapas för att individen ska kunna hantera exempelvis stress och/eller okoncentration i andra sammanhang, det vill säga, något tränas i en interventionskontext som sedermera tas med ut i ”det verkliga livet” (Sahlin 2014: 58).

Att människor använder hästar är inget nytt fenomen. Till en början var hästen en matkälla för att sedan övergå till att nyttjas i krig, som arbetskraft och transportmedel. På senare tid har hästen dock övergått till att främst användas i fritids- och sportsammanhang. Häst-sammanhanget har blivit ett populärt fritidsintresse såväl för unga som för äldre trots att unga tjejer är en klart överrepresenterad grupp om man ser till ridskolor runt om i landet (jfr. Åberg 2018). Inom hästvärlden finns det en mängd olika grenar. Det finns alltifrån lugn dressyr till fartfylld banhoppning, vilket i sig, är en anledning till att många lockas till hästsammanhanget, det finns något för alla därinom (ibid.). Hästkulturen är bred och inkluderar på så sätt många individer. Det finns med det även ett intresse för hästsammanhang från flera håll (ibid.). Bland annat har det bildats ett intresse för att använda hästen som kompanjon i flera behandlingar (Carlsson 2017: 27). Populariteten kan länkas till den långa historien som hästen och människan haft tillsammans men också till att yrkesverksamma, från flera discipliner, är ”förälskade” i den terapeutiska funktion som hästen har (Johns, Bobat & Holder 2016: 199).

En spontan tanke bland folk i allmänhet är att hästunderstödda interventioner handlar om att en individ får rida på en häst och att det är det som är det centrala. Det är inte en orimlig tanke om man ser till hästsammanhanget som ett populärt fritidsintresse. En genomgång

av forskning kring hästunderstödda interventioner visar emellertid en annan bild då hästen i dessa endast är en del av ett paket av komponenter. Det finns bland annat ett tänkande och ingående beskrivningar avseende tidsåtgång, behandlingskonstellation och utrustning (jfr. Rydzkowski 2017; Beetz et al. 2015).

Om man blickar bakåt i tiden kan det konstateras att människan varit intresserad av frågan om *vilka* metoder som ska användas inom socialt arbete. Idag betonas istället betydelsen av att använda metoder som fungerar, samtidigt som det förs diskussioner om problem med att inte veta *vad* som fungerar eftersom socialt arbete, i sig, är komplext (Blom, Morén & Nygren 2011: 17). Socialt arbete är något av en svart låda och det är svårt att veta vad som är i lådan (Blom & Morén 2011: 140). Likaså kan hästunderstödda interventioner likställas med en svart låda då det är svårt att veta vad som har betydelse för behandlingsutfallet inom interventionerna. Okunskapen gör bland annat att 89,7% av icke-hästunderstödda terapeuter inte remitterar till att använda interventionerna med hänvisning till att de inte vet vad som utgör dess essens (Barlow & Ballims 2016: 34).

I denna uppsats kommer jag att intressera mig för vad som utgör de centrala komponenterna inom hästunderstödda interventioner. Den som undersöker ett fenomen bör ställa sig frågan om vad som blir kvar om man tar bort en viss kvalitet från ett objekt eller en händelse (Becker 2008: 151–152). Om man tar bort det som enbart är tillfälligt i interventionen från det som utgör dess essens hjälper det en också att definiera vad som är centralt för interventionen. Becker (ibid.) menar att olika fenomen har en essens där det inte är möjligt att ta bort en komponent utan att förändra fenomenet. Hans exempel är konstsamlande. Om man har många tavlor är man egentligen en konstsamlare? Svaret är nej för konstsamlandet måste ha en viss *inriktning*. Det kan inte bara vara en planlös samling av saker som faller en själv i smaken utan konstsamlande är ett resultat av en kunskap och ett konkret mål. Konstsamlingen har även en *framtid* och är på väg någonstans (ibid.).

En vaksam läsare ser att resonemanget även går att applicera på hästunderstödda interventioner. Uppsatsen tar sin utgångspunkt i frågan om det finns en essens i hästunderstödda interventioner förutom hästen som djur och vad är i så fall det centrala i interventionerna? Om man exempelvis tar bort ett genomtänkt upplägg för utrustning, behandlingskonstellation och tidsåtgång är det då en hästunderstödd intervention eller blir det en klassisk ridlektion på ridskolan? Det är relevant att vända sig till klienter och anhöriga men även forskare och professionella inom hästunderstödda interventioner för att få svar på frågan om det finns en essens i interventionerna då samtliga sitter på avgörande information. Den här uppsatsen tar

dock, på grund av tidsaspekten och uppsatsens omfång, endast utgångspunkt i utsagor från professionella inom hästunderstödda interventioner samt forskares artiklar.

För att besvara frågan om det finns en essens och vad den består av väljer jag att använda mig av två metoder. Jag hade kunnat utgå från en enkät riktad till studiens respondenter för att finna centrala komponenter men jag väljer att göra en systematisk litteraturöversikt då metoden skapar en möjlighet att identifiera komponenter som redovisas som centrala i interventionsstudier. En reservation är däremot att dessa komponenter kanske redovisas då de helt enkelt är nödvändigt för värdering av studiens resultat, det vill säga, inte för att de är centrala inom själva interventionerna. Uppsatsen bygger därför även på kvalitativa intervjuer med professionella som bedriver hästunderstödda interventioner. De professionella kan nämligen genom sina motiverande och förklarande resonemang ge en djupare förståelse för interventionernas essens något som i sin tur inte vore möjligt att få ta del av på samma sätt om jag valt att göra en observationsstudie eller vinjettstudie.

De professionella som bedriver hästunderstödda interventioner och forskarna inom ämnet sitter på avgörande information för vad som är centralt inom interventionerna vilket motiverar studiens infallsvinkel. Uppsatsen kan inte förse läsaren med samtliga centrala komponenter då den inte bygger på till exempel intervjuer med anhöriga och/eller klienter och den kan inte heller fastslå centrala komponenter. Uppsatsen ger snarare läsaren en förståelse för hästunderstödda interventioners essens och på så sätt bidrar uppsatsen också till utveckling inom det hästunderstödda arbetet.

1.2 Syfte

Syftet är att undersöka och bidra till ökad förståelse för essensen, det vill säga, det som är det grundläggande och avgörande i hästunderstödda interventioner för att en verksamhet ska räknas som en hästunderstödd intervention.

1.3 Frågeställningar

1. Vilka är de centrala komponenterna inom hästunderstödda interventioner? Har interventionerna någon kärna?
2. Hur sätts dessa komponenter, i samband med interventionen som behandlingskontext och med ambitionen att förbättra klientens välbefinnande och förmågor, i den externa kontexten?
3. Vilka anpassningar görs till målgruppers olika förmågor och behov?

1.4 Centrala begrepp

Innan läsaren får ta del av den fortsatta framställan blir det relevant att poängtera att en *intervention* i studien definieras som: en medveten åtgärd i interventionskontexten som vill frambringa förändring i andra sammanhang, det vill säga, i den externa kontexten. Exempelvis handlar det om att förbättra människors psykiska och fysiska hälsa i interventionskontexten så att de sedermera kan förbättras psykiskt och fysiskt i den externa kontexten.

Vidare definierar jag *centrala komponenter* i studien som: de delar av arrangementet som de som tillhandahåller interventionen ser som betydelsefulla för genomförandet och utfallet. Exempelvis finns det ett utvecklat tänkande samt en ingående beskrivning avseende utrustning vilket gör utrustning till en central komponent inom hästunderstödda interventioner. Jag kunde valt att använda begrepp såsom *essentiella delar* eller *aspekter* men i denna uppsats har jag valt att prata om *centrala komponenter*.

Komponenterna i samspel utgör hästunderstödda interventioners *essens*. Jag har valt att definiera *essens* som: de grundläggande och avgörande komponenterna vilka hästunderstödda interventioner består av. Ett annat viktigt begrepp som förekommer är *kärnan*. I denna uppsats har jag valt att definiera *kärnan* som en del av *essensen*. Jag menar att det är den del av *essensen* som är överordnad resterande centrala komponenter. *Kärnan* i hästunderstödda interventioner är *adaptiv koordination* (se avsnitt 6.3).

2 Fortsatt framställning

I genomförandet av studiens undersökning hade jag med mig en annan teoribildning än den som till slut kom att användas i studien. Till en början låg fokus på att använda det analytiska verktyget som är skapat av Mark Fraser (2009). Fraser (ibid.) har nämligen utvecklat en modell för hur professionella bör bygga interventioner. Det analytiska verktyget kom dock bara att svara på frågan om vad som bör vara centrala komponenter i interventionerna. Eftersom materialet också väckte frågor om varför komponenterna är centrala, landade jag i att använda annan teoribildning vilken presenteras under teoriavsnittet. Studiens disposition var också annorlunda från början. Jag har gjort två studier, en litteraturöversikt och en intervjustudie, varav jag till en början valde att ha båda studierna separerade vid presentationen av resultat- och analysdelen. Jag bestämde mig sedermera för att integrera studierna i ett gemensamt resultat- och analysavsnitt.

Litteraturöversikten kommer att presenteras först då den syftar till att ge läsaren ett ramverk för vad som är centrala komponenter inom hästunderstödda interventioner. Artiklarna indikerar vilka komponenter som är centrala för interventionerna men det finns också en begränsning för att forskningsartiklarna styrs av vetenskapliga kriterier, där vissa aspekter lyfts eftersom de höjer den vetenskapliga kvaliteten, trots att komponenterna möjligen inte har så stort värde för interventionen som sådan. Eftersom riskerna finns valde jag att komplettera litteraturöversikten med den intervjustudie som presenteras efter litteraturöversiktavsnittet. Intervjuerna syftar till att tillföra en fördjupad förståelse för komponenterna genom respondenternas utsagor. Intervjustudien blir också ett slutgiltigt avgörande för den fördjupade förståelsen av centrala komponenter inom hästunderstödda interventioner.

3 Bakgrund

Innan jag presenterar den systematiska litteraturöversikten kommer jag ge läsaren en förförståelse för den, för uppsatsen, genomgående termen *hästunderstödda interventioner*. Hästunderstödda interventioner är ett paraplybegrepp för en rad aktiviteter och behandlingar vilket syftar till att förbättra människors hälsa i andra sammanhang, det vill säga, i den externa kontexten. Interventionerna kan ha rekreativa-, pedagogiska- och/eller terapeutiska mål (De Santis 2017). Variationen i interventionerna är förknippad med en heterogenitet när det kommer till förhållningssätt. Hästunderstödda interventioner riktas både mot barn och äldre men också till individer med psykiska och/eller fysiska problematiker (jfr. Carlsson 2017; Wilson et al. 2017; Beetz et al. 2015). Hästunderstödda interventioner är, med det sagt, den övergripande termen som används i Sverige för en rad hästunderstödda aktiviteter och behandlingar. Hästunderstödda interventioner kan delas in i tre undergrupper, vilka läsaren behöver ha förståelse för i sin vidare läsning av uppsatsen, dessa är: hästunderstödd terapi, hästunderstödd pedagogik och hästunderstödda aktiviteter (OHI 2019).

Hästunderstödd terapi är den undergrupp som innefattar aktiviteter vilka tillhandahålls i ett terapeutiskt syfte. Hästunderstödd terapi bedrivs av utbildade terapeuter med ett behandlingsmål och en terapeutisk process. Behandlingsmålen är kopplade till klientens behov och den professionellas utbildning (Beetz et al. 2015: 21). *Hästunderstödd pedagogik* verkar istället för utveckling av egenskaper såsom att räkna eller lära sig alfabetet genom hästunderstödda aktiviteter. Inläringen skiljer sig åt från traditionell inläring då den professionella använder sig av hästens fysiska kontext som undervisningsarena (Perkins 2018: 299). Hästunderstödd pedagogik styrs av en planerad erfarenhetsbaserad upplevelse vilken är skapad för att uppfylla den professionellas identifierade behandlingsmål (ibid.). *Hästunderstödda aktiviteter* handlar om resterande verksamheter som tillhandahåller aktiviteter kring hästar. Det kan handla om ridning men också markaktiviteter såsom att borsta eller leda hästen. Hästunderstödda aktiviteter styrs av planerade upplevelser som syftar till att generellt, genom aktiviteter med hästar, förbättra människors hälsa (Cirulli et al. 2011: 343).

4 Systematisk litteraturöversikt

Forskning kring hästunderstödda interventioner utgår idag ofta enbart från en av ovanstående undergrupper där forskaren studerar olika fördelar i synnerhet inom sociala-, emotionella-, fysiska- och utbildningsområden (All et al. 1999). Genom att uppsatsen utgår från den övergripande termen *hästunderstödda interventioner* ges möjlighet till att undersöka vad som är essensen, det vill säga det grundläggande och avgörande, i interventionerna. I detta avsnitt framhålls därmed forskning som är kopplad till den övergripande termen *hästunderstödda interventioner* vilket inkluderar alla tre undergrupperna: hästunderstödd terapi, hästunderstödd pedagogik och hästunderstödda aktiviteter.

Jag presenterar till att börja med litteratursökningen som gjorts för att sedan presentera de metodologiska överväganden som gjorts i förhållande till studien under detta avsnitt. För att svara mot syftet valde jag att göra en systematisk litteraturöversikt. Jag gjorde också en systematisk litteraturöversikt för att få en bred sammanställning av forskning inom ämnesområdet. Metoden medförde ett systematiskt sökande och kritiskt granskande av 297 peer-reviewed artiklar. Jag valde även metoden då det skapar möjligheten att inkludera samtliga artiklar inom det hästunderstödda fältet, det vill säga, både de med kvalitativ och kvantitativ studiedesign. Vidare presenteras endast centrala komponenter inom interventionerna och snarlika komponenter har slagits ihop. Exempelvis har plats och miljö slagits ihop under komponenten *den fysiska kontexten*. Varje komponent har ansetts tillräckligt unik för att inkluderas i uppsatsen samtidigt som jag haft en strävan efter att begränsa de centrala komponenterna på ett meningsfullt sätt i relation till uppsatsens syfte.

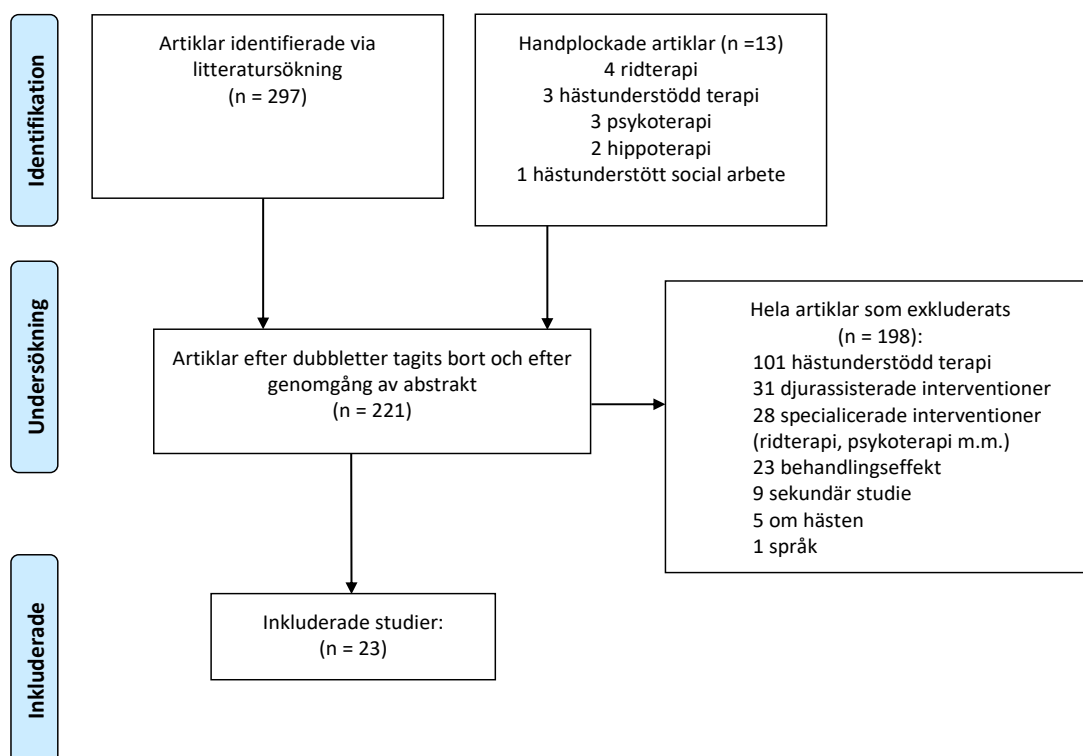
4.1 Litteratursökning

Litteratursökningen bestod av en databassökning där jag använde Lunds universitets egen söktjänst för vetenskapliga artiklar LUBsearch som gav tillgång till ett 100-tal deldatabaser. Genom LUBsearch valde jag även att artiklarna skulle vara peer reviewed vilket betyder att de genomgått en särskild kvalitetsgranskning (Hallin & Helin 2018: 103). Jag har därmed enbart sökt i en databas och det är viktigt att belysa att ingen databas eller sökmotor täcker samtliga publikationer. Vidare gjorde jag utöver det även en kompletterande manuell genomgång av referenslistor till relevanta artiklar, vilket gav ytterligare ett par artiklar som inkluderades i studien. För att få fram artiklar som svarade mot studiens syfte användes sökorden: ”hästunderstödda interventioner” OR, ”equine assisted intervention” OR ”equine assisted interventions”.

Inklusionskriterier för artiklarna var: 1) att forskarna talade om hästunderstödda interventioner i stort, 2) minst en person som var deltagande i studien, som behandlare, forskare eller författare arbetade inom vård eller omsorgsfältet, 3) artikeln var tillgänglig för studenter vid Lunds universitet. Exklusionskriterier för artiklarna var: 1) artikeln var en systematisk review, 2) artikeln publicerades tidigare än år 2000, 3) artikeln avsåg en specifik inriktning inom hästunderstödda interventioner såsom psykoterapi eller ridterapi, 4) artikeln handlade enbart om behandlingseffekt, 5) artikeln var en sekundär studie, 6) artikeln handlade enbart om hästen i interventionen, 7) artikeln använde ett annat språk än svenska eller engelska.

Litteratursökningen resulterade i 297 peer-reviewed artiklar vid sökning med sökorden i LUBsearch samt 13 artiklar vid den manuella sökningen. Urvalsprocessen bestod sedermera av två steg. Vid första urvalet sorterades 221 artiklar ut av de totalt 310 artiklarna (inklusive handplockade). 89 artiklar valdes bort då sökord saknades i abstrakt men också om de fanns dubletter. De 221 artiklar som återstod, efter första urvalet, lästes inte ingående utan jag utgick från studiens syfte. Efter andra urvalet återstod endast 23 artiklar då resterande inte uppfyllde inklusions- och exklusionskriterierna. 198 artiklar valdes därmed bort i urval två och 23 artiklar representerar det slutgiltiga urvalet. Urvalsprocessen illustreras genom ett flödeschema.

4.1.1 Flödesschema systematisk litteraturöversikt

4.2 Analys

Artiklarnas innehåll analyserades med fokus på essensen inom hästunderstödda interventioner. Analysen guidades vidare av uppsatsens tre frågeställningar. Jag bearbetade artiklarna genom en tematisk analys där fokus låg på att finna mönster (teman) i texten (Rennstam & Wästerfors 2015: 59). Till att börja med läste jag artiklarna med fokus på att få en övergripande bild men därefter gjorde jag en systematisk läsning utifrån frågeställningarna. Vidare har jag plockat ut text som svarar mot frågeställningarna samt sorterat in texten i centrala komponenter. Utifrån empirin skapades därmed rubriker som i samspel representerar hästunderstödda interventioners essens.

4.3 Centrala komponenter i hästunderstödda interventioner

Nedan kommer nio komponenter att skildras då forskarna beskriver komponenterna som betydelsefulla för hästunderstödda interventioners genomförande och behandlingsutfall. Komponenterna i samspel utgör hästunderstödda interventioners essens. Komponenterna bör ses som ett ramverk vilka senare i uppsatsen kommer att knytas samman med intervju-materialet. I bilaga 3 illustrerar jag mitt huvudsakliga fynd ur empirin i form av en tabell. 23 artiklar är presenterade i bilagan och i tabellen går det att urskilja att samtliga artiklar beskriver de nio komponenterna dock utifrån varierande nivå på detaljer. De identifierade rubrikerna som följer härnäst representerar de centrala komponenterna som ses som grundläggande och avgörande för hästunderstödda interventioner.

4.3.1 Utrustning

Det finns ingående beskrivningar avseende utrustning vilket gör utrustning till en central komponent inom hästunderstödda interventioner. 13 artiklar lyfter upp att de använder sig av någon specifik utrustning fast utifrån varierande nivå på detaljer. Bland annat definierar Champagne et al. (2016: 55) att hjälm, vårdbälte, sadel, padd, stigbyglar, grimma och grimskäft används när det kommer till hästunderstödda interventioner som riktar sig till individer med cerebral pares. Drnach et al. (2010: 1004) belyser dock enbart att de använder sadel samt trän i sin artikel som också riktar sig gentemot individer med cerebral pares. Utrustningen kan, med det sagt, variera. Forskarna verkar även belysa att olika typer av utrustning är av vikt såsom

klientens utrustning, hästens utrustning men också kringutrustning såsom ramper¹, koner² och grepar³. Det finns 10 artiklar som inte diskuterar utrustning i sina artiklar (jfr. Homnick et al. 2013; Rydzkowski 2017; Beetz et al. 2015). Utrustning, av något slag, tycks dock vara av större relevans när det kommer till målgrupper som har sjukdomar i nervsystemet och/eller somatiska besvär (jfr. Champagne et al. 2016; Drnach et al. 2010; Cerulli et al. 2014).

4.3.2 Den fysiska kontexten

I vilken fysisk kontext interventionerna bedrivs lyfts mer eller mindre i samtliga artiklar. När det kommer till miljön, som del av den fysiska kontexten, är det över hälften av artiklarna som innefattar en beskrivning av den miljö de befinner sig i under interventionerna. Det är åtta artiklar som beskriver att de befinner sig utomhus på heltid (jfr. Wilson et al. 2017; Heffernan 2017; Rydzkowski 2017) medan det är fyra artiklar som beskriver att interventionerna bedrivs både ute och inne (Carlsson 2017; Hauge et al. 2013; Champagne et al. 2016; Cerulli et al. 2014). Interventionerna sker endast inomhus, på heltid, i en av artiklarna (Drnach et al. 2010). Det är färre än hälften av artiklarna som inte specificerar i vilken fysisk kontext interventionerna äger rum. Sett utifrån litteraturöversikten verkar det därmed vara av vikt att redogöra för var man befinner sig när interventionerna genomförs men det ges ingen vidare förklaring till varför man befinner sig just i den miljön man gör eller varför utomhusmiljön är den dominerande miljön.

I artiklarna förs även diskussioner om platsen man befinner sig på när interventionerna äger rum. Ridskolan återkommer i nio artiklar (jfr. Gabriels et al. 2015; Champagne et al. 2016; Homnick et al. 2013). I fyra artiklar nämns: den egna gården, ett universitetsridcenter och en beroendeenhet (Hawkins et al. 2014; Hauge et al. 2013; Kern-Godal et al. 2016; Carlsson 2017). Totalt är det få artiklar som framhåller vilken plats deras intervention äger rum på. Det, i sig, är viktigt att bära med sig från litteraturöversikten men plats är trots det en viktig del av den fysiska kontexten då det finns ett tänkande kring vilken plats man bör befinna sig på när interventionerna genomförs.

---

¹ Hjälpmedel för att kunna kliva upp på hästen. Används då klienten själv inte kan kliva upp på hästen.

² Genom att placera ut koner får klienten en ridövning där denne och hästen kan träna på exempelvis att rida slalom mellan konerna.

³ Används för att plocka bort hästens avföring och har en liknande form som en gaffel i plast eller metall.

4.3.3 Utbildning

Resultaten visar att 20 artiklar definierar vilken utbildning de professionella har inom interventionerna (jfr. Drnach et al. 2010; Kern-Godal et al. 2016; Mueller & McClough 2016). Det är endast i tre artiklar som de professionellas utbildning inte definieras (Yorke et al. 2013; Jang et al. 2015; Tan & Simmonds 2018). Det finns således ingående beskrivningar avseende utbildning vilket gör utbildning till en central komponent. Utbildningarna som de professionella genomgår varierar dock och därmed varierar även deras kompetens. I litteraturöversikten ses professionella som utbildat sig till socionomer, psykologer och psykoterapeuter men även sjuksköterskor, specialpedagoger, arbetsterapeuter och fysioterapeuter. Värt att belysa är att yrkestiteln fysioterapeut endast återfinns i en artikel som handlar om somatiska besvär (Cerulli et al. 2014).

I litteraturöversikten förs också diskussioner om de professionellas kunskap om hästen som djur. Hästkunskap visar sig vara en viktig del av den centrala komponenten utbildning. Det är 17 artiklar som beskriver behovet av att den professionella har hästkunskap (jfr. Cerulli et al. 2014; Drnach et al. 2010; Hauge et al. 2013). Sex artiklar visar till och med att de professionella, i deras studier, endast har hästkunskap och inte någon behandlingskunskap (jfr. Homnick et al. 2013; Hawkins et al. 2014; Lanning et al. 2017).

4.3.4 Tid

I litteraturöversikten definierar alla, utom en forskare (Wilson et al. 2017), tiden som de hästunderstödda interventionerna pågår fast på olika sätt (jfr. Mueller & McClough 2016; Ewing et al. 2007). I litteraturöversikten beskrivs både antal veckor och sessioner i relation till interventionerna men även hästunderstödda interventioners totala tidsåtgång.

Antal veckor, som interventionerna pågår, ligger mellan 1–16 veckor där tio veckor förekommer flest gånger (jfr. Nurenberg et al. 2015; Kern-Godal et al. 2016). När det kommer till antal sessioner är spannet dock relativt stort. Interventionerna innefattar nämligen 4–36 behandlingstillfällen (jfr. Dabelko-Schoeny et al. 2015; Ewing et al. 2007), men tio sessioner är mest förekommande (jfr. Champagne et al. 2016; Hawkins et al. 2014). Om man sedermera ser till den totala tidsåtgången ligger tiden på ett spann mellan 1–36 timmar och inget timantal förekommer mer än något annat (jfr. Dabelko-Schoeny et al. 2015; Ewing et al. 2007). Genomgående varierar interventionerna när det kommer till den totala interventionstiden sett utifrån litteraturöversikten. Tid är, trots variationen, en central komponent då forskarna ser tiden som betydelsefull för genomförandet och utfallet av hästunderstödda interventioner (ibid.).

4.3.5 Hästens egenskaper

Hästens egenskaper belyses inte i samtliga artiklar men det finns ingående beskrivningar och ett tänkande kring hästens egenskaper i tio artiklar (jfr. Gabriels et al. 2015; Champagne et al. 2016). I artiklarna ser forskarna hästens egenskaper som något som påverkar behandlingsutfallet. Egenskaperna man söker hos hästen varierar dock och det spelar ingen roll om hästen är ett kallblod⁴ eller varmblod⁵ (jfr. Yorke et al. 2013). Artiklarna visar även att både ston⁶ och valacker⁷ används i interventionerna (jfr. Malinowski et al. 2017). Det som däremot beskrivs vara av stor vikt är ett lugnt temperament. Framträdande i beskrivningarna är även att hästen ska vara av mindre storlek så att den professionella kan nå upp till ryttaren men också för att hästen ska vara hanterbar (jfr. Mueller & McClough 2016; Yorke et al. 2013). En annan viktig egenskap är hästens rytm, i steget när den går, men det beskrivs endast som viktigt när det kommer till behandling av individer som har sjukdomar i nervsystemet och/eller somatiska besvär (jfr. Drnach et al. 2010).

4.3.6 Behandlingskonstellation

Forskarna definierar också behandlingskonstellationen i artiklarna. Samtliga forskare fastställer att man antingen arbetar i grupp eller individuellt. Vidare går det att urskilja att hästunderstödda interventioner nästan alltid ges i grupp. Det är 20 av 23 artiklar som beskriver att de arbetar med klienter i grupp (jfr. Lanning et al. 2017; Silkwood-Sherer et al. 2012). Det är endast i tre artiklar som de professionella arbetar individuellt med klienterna (Yorke et al. 2013; Dabelko-Schoeny et al. 2015; Rydzkowski 2017). Samtliga forskare uppger om interventionen sker i grupp eller individuellt men det ges ingen utvecklad beskrivning kring varför interventionerna sker genom en individ- eller gruppbehandlingskonstellation.

4.3.7 Behandlingsmål

I alla artiklar, utom en (Rydzkowski 2017), har behandlingsmål beskrivits. Behandlingsmålen presenteras som betydelsefulla för genomförandet och behandlingsutfallet (jfr. Nurenberg et al. 2015). Behandlingsmålen varierar till stor del (se bilaga 3) men det finns framträdande mål inom interventionerna vilka är: stressreducering (Mueller & McClough 2016; Yorke et al. 2013; Malinowski et al. 2018), ökad livskvalitet (Carlsson 2017; Malinowski et al. 2018;

---

⁴ Hästar med en grövre kroppsbyggnad och stillsamt temperament.

⁵ Hästar med en ädlare kroppsbyggnad och ett livligare temperament.

⁶ Är en häst av honkön och alternativt benämning är märr.

⁷ Är en kastrerad häst av hankön som kastrerats för att bli lugnare och därmed mer anpassad som arbetshäst.

Homnick et al. 2013), social utveckling (Beetz et al. 2015; Jang et al. 2015; Gabriels et al. 2015) och förbättrad grovmotorik (Hawkins et al. 2014; Heffernan 2017; Jang et al. 2015).

4.3.8 Teorianvändning

I artiklarna applicerar samtliga forskare olika teorier på sitt material (jfr. Lanning et al. 2017; Silkwood-Sherer et al. 2012). Forskarna tillhandahåller även begreppsramar som gör materialet begripligt. Det är däremot endast i åtta artiklar, det vill säga i mindre än hälften av artiklarna, som interventionerna beskrivs bygga på en specifik teori som forskarna arbetar utefter. Det innebär att teorikomponenten inte lyfts i lika stor utsträckning som resterande centrala komponenter men det finns ett tänkande kring teorier som gör teorianvändning till en central komponent. Det går vidare att urskilja att det finns framträdande teorier som forskare faktiskt arbetar utefter inom hästunderstödda interventioner. De centrala teorierna för interventionerna, utifrån litteraturöversikten, är: anknytningsteori (jfr. Kern-Godal et al. 2016) och inlärnings-teori (jfr. Heffernan 2017).

4.3.9 Utfallsmått

En komponent som däremot belyses i nästan alla artiklar, det vill säga i hela 18 av 23 stycken, är utfallsmått (jfr. Nurenberg et al. 2015; Dabelko-Schoeny et al. 2015; Cerulli et al. 2014). Utfallsmått används för att de professionella ska få ett mått på den effekt de tror kommer uppstå av den hästunderstödda intervention de valt att göra (ibid.). Trots att artiklar som enbart handlade om interventionernas behandlingseffekt exkluderats så finns det ett utvecklat tänkande samt en ingående beskrivning avseende utfallsmått i de inkluderade artiklarna vilket gör utfallsmått till en central komponent. Vilka utfallsmått som används varierar men att forskarna ser utfallsmått som betydelsefullt för interventionernas behandlingsutfall gör detta till en central komponent.

5 Teoretiska utgångspunkter

I det här avsnittet ska jag beskriva de teorier jag valt för att tolka min data. Teorierna hjälper en att förstå att det finns ett behov av balans mellan stöd och utmaning i interventionerna i relation till olika målgrupper. Det måste existera en balans för att olika målgrupper ska klara av att hantera hästunderstödda aktiviteter men också för att de ska kunna hantera vardagliga aktiviteter utanför den hästunderstödda miljön, det vill säga, i den externa kontexten (jfr. Lawton & Nahemow 1973; Lazarus & Folkman 1984).

5.1 Lawton och Nahemows ekologiska modell

Lawton och Nahemow (1973: 619) betonar att alla är beroende av varandra i varje system. Människan måste anpassa sig till både den fysiska miljöns krav liksom hon måste anpassa sig till hennes egen förmåga. Idén om ömsesidig påverkan och att välbefinnande handlar om individens kompetens och omgivningens krav kan enkelt översättas och användas i socialt arbete. Det kan då handla om diverse obalanser som uppstår sinsemellan en individ, med olika typer av svårigheter, samt miljön hen befinner sig i (Jönson & Harnett 2015: 64).

Den ekologiska modellen som Lawton och Nahemow (1973: 659) presenterar för att relatera individen till miljön innehåller följande begrepp: *individuell kompetens*, *miljöpress*, *adaptivt beteende*, *affektiva svar* och *anpassningsnivå*. *Individuell kompetens* kan ses som en samling av förmågor som bor inom individen. Den *individuella kompetensen* handlar om både motoriska, erfarenhetsmässiga och kognitiva förmågor. Förmågorna skiljer sig mellan individer men också inom deras egna mini- och maximigräns. Gränserna är dock specifika för den enskilde och i den ekologiska modellen kan man se att det finns en gräns för maximal bekvämlighet och en för maximal prestationsförmåga. Utanför gränserna kan det bli problematiskt för individen vilket ofta beror på att förmågorna inte räcker till för att klara av *miljöpressen*. Den *individuella kompetensen* kan således skilja sig sinsemellan två individer som båda har motoriska svårigheter då gränserna mellan mini- och maximigränser är specifika för individen. För att exemplifiera kan en person med autism ha andra gränser än vad en annan person med autism har (jfr. Lawton & Nahemow 1973: 659). Den ena autistiska individen kan känna välbegag genom att rida på en häst medan den andra enbart vill titta på hästen då den känner för mycket *miljöpress* av att rida på den.

Inte att förglömma är dock att det omvända också kan ske. En individ med hög *individuell kompetens* i kombination med svaga påfrestningar i miljön kan ge problem som yttrar sig genom exempelvis frustration eller understimulans (ibid.). Om man ser till ett barn

med koncentrationssvårigheter kan det handla om att den professionella, i den hästunderstödda miljön, måste hitta kottar eller annat som barnet kan se på under interventionen då enbart ridning kan skapa en understimulans vilket leder till att barnet inte får ut något av situationen. Det handlar om att hitta rätt *anpassningsnivå* i den hästunderstödda miljön. Individen ska känna välbehag och fungera på ett sätt som motsvarar kraven inom gränserna. Individer med hög *individuell kompetens* har en stor kapacitet i interaktion med miljön då de är anpassningsbara medan individer med låg kompetens erhåller det motsatta (Lawton & Nahemow 1973: 659). Teoretiskt sett kan den professionella därmed bedöma en individs kompetens i en hästunderstödd intervention. Av betydelse är dock att denne också måste ha fakta om individens kompetens i relation till aspekter såsom kognitiv förmåga, psykologisk anpassning och fysisk hälsa (ibid.).

Det går att gradvis höja en individs kompetensnivå men den professionella kan också välja att förändra miljön istället för att höja individens kompetens (Lawton & Nahemow 1973: 663). I en hästunderstödd intervention kan den professionella till exempel laborera med utrustning vilket förändrar förutsättningarna för individen. Om man ser till en individ med motoriska svårigheter kan denne få en annan sadel än individen som inte har dessa svårigheter. På så sätt kan den professionella höja individens kompetens i relation till att sitta på en häst. Modellen kan därmed användas för att se på hur balans återställs men också för att se hur den professionella gör för att motverka obalans. I uppsatsen ställs frågor kring vilka förändringar som görs och varför för att återställa balansen eller förhindra obalansen både i interventionskontexten och utanför den.

Miljöpress definieras som krafter i miljön som tillsammans med ett individuellt behov framkallar ett visst svar (ibid.). *Miljöpress* kan innefatta normativa stressproducerande egenskaper, ha en begärande karaktär men också en stödjande karaktär. Miljöpressen varierar eftersom miljön själv kan förändras på samma sätt som individens behov och kompetens kan förändras. Den hästunderstödda miljön kan genom teorin ses som en egen kontext med egen *miljöpress* där individen under kontrollerande, stödjande och stimulerande former får arbeta för att känna välbefinnande och öka sin förmåga på olika sätt. Den hästunderstödda interventionskontexten blir på så sätt en träningsmiljö i vilken individen kan få öva på att hantera *miljöpress* och därefter ta med det ut i andra sammanhang. Utifrån teorin kan man säga att det finns två miljöer, där interventionskontexten utgör den ena medan den andra utgörs av den externa kontexten vilket den ökade kompetensen är tänkt att verka mot. Se illustrationen nedan.

Det som anses vara den yttre manifestationen av *individuell kompetens* kallas följaktligen för *adaptivt beteende*. *Adaptivt beteende* är ett resultat av överföringen mellan individen och miljön (ibid.). Inom hästunderstödda interventioner kan *adaptivt beteende* ta sig uttryck genom att en individ får träna på att agera och reagera på saker inom interventionskontexten vilket gör att individen sedan klarar av att hantera olika situationer i den externa miljön. En individ med stressrelaterad ohälsa kan exempelvis få lära sig att avvakta tills hästen kommer till denne i hagen. Det gör att individen lär sig att vänta i hästsituationen vilket också kan bidra till att dennes stresstolerans ökar i den externa kontexten.

Affektiva svar handlar istället om den inre aspekten av individ-miljö överföringen. *Affektiva svar* är avsedda att inkludera alla interna känslomässiga tillstånd som är involverade i miljö-beteende överföringen. Det handlar om hur, i termer av positivt och negativt, individen erfar eller värderar en upplevelse i olika situationer. Positiv affekt handlar om att en individ till exempel får en känsla av välbefinnande i den hästunderstödda interventionskontexten.

Det handlar emellertid om att skapa en *anpassningsnivå* som passar den yttre stimulansen. Stimulansen måste vara av en viss storlek och får varken uppfattas som för stark eller för svag för individen. Om storleken på stimulansen uppfattas som lagom kommer det inte enbart bero på dess storlek utan också på det sammanhang som stimulansen förekommer i samt vilka erfarenheter individen har av liknande stimuli (Lawton & Nahemow 1973: 660). Begreppet *anpassningsnivå* kommer därför att användas för att se på hästunderstödda interventioner som en egen kontext, med egen press, där individen under kontrollerande, stödjande och stimulerande former får arbeta för att hitta sin *anpassningsnivå*. Genom begreppet kan man även se på individens egen förmåga att anpassa sig till sin miljö. Anpassning till den yttre miljön (*adaptivt beteende*) men också till de förändringar som sker i individens interna förmågor (*affektiva svar*). Det handlar om anpassningsförmåga. Lawton och Nahemow (1973: 621) menar att människan varje dag i sitt liv interagerar med föremål, folk och uppfattningar som hon har i sin miljö. I processen förändras människan. Människan är i ett system där det sker kontinuerliga anpassningar i henne men också i miljön utanför henne.

5.2 Lazarus och Folkmans copingteori

Coping beskriver människans strategier för att hantera yttre och inre krav i livet. Coping handlar om att förhålla sig till livets påfrestningar och hitta andra vägar. En individ som har en god copingförmåga kan ta sig ur en problematisk miljö på ett konstruktivt sätt medan en individ med bristande copingförmåga kvarstannar i det problematiska. Det kan alltså liknas vid Lawton och Nahemows (1973) diskussion om individuell kompetens och miljöpress. Coping definieras nämligen som: ständigt förändrande kognitiva och beteendemässiga insatser för att hantera specifika externa och/eller interna krav som bedöms överskrida individens resurser (Lazarus & Folkman 1984: 141). Coping handlar, med andra ord, om att individen ändrar och hanterar ett problem eller reglerar sitt känslomässiga sätt att reagera på problem (ibid.).

Problemfokuserad coping handlar mer bestämt om att individen har konkreta strategier som används för att förändra yttre omständigheter, det vill säga, det som utlöser stressen (Lazarus & Folkman 1984: 150). Om man ser till stressrelaterad ohälsa igen kan det exempelvis handla om att en individ väljer att söka efter ett nytt arbete då dennes arbetsplats bidrar till stress. Om denne söker efter ett nytt arbete har hen gjort något för att förändra sin situation och eliminerat stressfaktorn. Problemfokuserad coping handlar om att samla information, planera och fatta beslut kring ett problem för att sedan kunna lösa det. Genom denna sorts coping hanterar individen situationen som uppstått. Beroende på vem man är och vad man gör används dock olika problemfokuserade strategier. Hästunderstödda interventioner kan möjligtvis bidra med fler lösningar på individens problem i relation till det vanliga sättet som denne exempelvis brukar lösa sin stress på.

Känslfokuserad coping handlar istället om att individen inte har möjlighet att förändra sin yttre situation. Här handlar det om att individen måste förhålla sig till och hantera de känslor som situationen skapar. För att dra en parallell kan det handla om att den stressade personen får förhålla sig till att denne inte kan byta arbete utan måste acceptera situationen eller om möjligt förändra sitt förhållningssätt till situationen (Lazarus & Folkman 1984: 153). *Känslfokuserad coping* är ett sätt för individen att hantera känslor som uppstår vid svårigheter. Här handlar det om att minska den känslomässiga pressen genom minimering och distansering samt överväga för- och nackdelar. Interventionerna hjälper möjligtvis till när individer behöver distansera sig från ett problem i den externa kontexten och när de behöver ett känslomässigt stöd vilket interventionerna eventuellt erbjuder.

5.3 Teorierna i relation till varandra

Copingteorin och den ekologiska modellen kan ses som snarlika men skapar tillsammans en ökad förståelse för hästunderstödda interventioners essens. Teorierna bedöms förenliga utifrån att de även kopplas ihop i annan teoretisk litteratur (jfr. Jönson & Harnett 2015: 64). Denna teoretiska ansats var av vikt då empirin från början hade sin vikt på samspelet mellan individen och omgivningen. Lawton och Nahemows (1973) ekologiska modell bidrar till begripliggörande och förståelse i förhållande till studiens syfte. Den ekologiska modellen är dock mer komplex än vad jag redogör för här ovan och den inbegriper fler begrepp än vad som används i studien. Begrepp har således exkluderats då de valda begreppen är övergripande och har tagit fasta på det som är relevant för studiens syfte (Lawton & Nahemow 1973: 659).

Lawton och Nahemows (1973) ekologiska perspektiv kan kritiseras för att människan inte ses som en tänkande och handlande aktör. Teoretikerna reducerar nämligen ner människan till beteende och respons. Det var därför jag även valde begreppen från copingteorin. Copingteorin betonar att människan är en tänkande och handlande aktör. Begreppen *problemfokuserad-* och *känslofokuserad coping* är aktörsinriktade och de tar bort en del av den behavioristiska tonen i den ekologiska modellen vilken ser människan på ett mer mekaniskt sätt (jfr. Törneke 2009). För att exemplifiera kan hästen ses ha olika beteenden, affekter och kompetenser men den kan inte sägas använda copingstrategier likt människan. Copingteorin är mångsidig och jag har inte heller använt mig av hela copingteorins spännvidd utan förhållit mig till begreppen *problem-* och *känslofokuserade coping*. Det som utelämnats från teorin är bland annat diskussionen om *copingstil* samt *undvikande* kontra *uppgiftsfokuserad coping* (ibid.). Begreppen utelämnas då de valda begreppen har fångat in de väsentliga delarna för studien.

6 Metod

Uppsatsen bygger på två metoder varav den ena redan har beskrivits i det tidigare avsnittet ”systematisk litteraturöversikt”. Här kommer istället en redogörelse att göras av metodologiska val i relation till intervjustudien. Fokus kommer ligga på betydelsen av intervjumetoden och jag kommer behandla vad intervjuer kan ge i relation till frågeställningarna samt litteraturöversikten. Här under följer en presentation av val som gjorts gällande empiriinsamling, urval, bearbetning och analys. Jag presenterar även utmaningar och min egen förförståelse för studieobjektet under detta avsnitt. Slutligen presenteras kvalitetskriterier och etiska reflektioner.

6.1 Kvalitativ metod

I socialvetenskaplig forskning finns flera traditioner och metodologiska ståndpunkter. Metoden som väljs blir på så sätt en reflektion av det synsätt man har på samhället och människan därinom. Simplifierat kan metodvalen delas upp i en kvantitativ och en kvalitativ forsknings-tradition (Bryman 2018: 61). Jag valde att göra kvalitativa intervjuer då jag genom metoden kunde skildra professionellas erfarenheter av interventionerna. Söker man kunskap om ett samhälleligt fenomen kräver det, i sig, att man också vänder sig till personer som verkar därinom (Ahrne & Svensson 2015: 10). Jag kunde samlat in empiri genom andra metoder såsom en kvantitativ enkät men intervjumetoden ger en djupare förståelse för skeenden (Eriksson & Karlsson 2016: 111) vilket var relevant i relation till uppsatsens syfte. En kvalitativ ansats kan dock kritiseras för att forskaren är medskapande och påverkar forskningsprocessen (Thurén 2019: 115). Kritiken kräver en djupare diskussion vilket läsaren finner under rubriken ”förförståelse och utmaningar”.

6.2 Semistrukturerade intervjuer och diktafon

Den semistrukturerade intervjumetoden valdes framför öppna och strukturerade intervjuer av flera anledningar. Till skillnad från strukturerade intervjuer är semistrukturerade intervjuer till exempel mer flexibla och jag kunde använda mer allmänt formulerade frågor än vad som är fallet vid strukturerade intervjuer (Lind 2014: 127). Flexibiliteten kan dock, i relation till den strukturerade metoden, ses som en svaghet då frågorna blir olika till olika respondenter vilket kan ge skilda svar (Bryman 2018: 595). Öppna intervjuer hade kunnat bidra till större flexibilitet och givit de professionella möjlighet att uttrycka sina åsikter på ett annat sätt (Bryman 2018: 260). För studien var det dock nödvändigt att använda en intervjuguide för att kunna samla in användbar information i relation till studiens syfte. Det har även funnits en frihet i att kunna

ändra ordningen på frågor i relation till metoden (Bryman 2018: 563). Det gjordes exempelvis när en respondent kom in på ett ämne som jag visste skulle tas upp längre fram i intervjuguiden.

Intervjuguiden bygger på Kvale och Brinnmarks (2014: 174) upplägg. De beskriver hur tematiska forskningsfrågor kan översättas till intervjufrågor. Jag valde att utgå ifrån deras upplägg då upplägget skapar tematisk kunskap och dynamiska intervjuer. Den tematiska analysen har varit särskilt användbar för att finna centrala komponenter inom interventionerna. I intervjuguiden (se bilaga 2) återfinns mer generella frågor i början till exempel kring utbildning men sedan övergår de i mer analyserande frågor såsom "Hur generaliseras det klienterna lär sig i interventionen ut i det verkliga livet?". Det var ett medvetet val för att få den professionella bekväm i rollen som respondent (Ahrne & Svensson 2015: 46).

Jag valde att spela in intervjuerna via en diktafon vilket somliga menar är obekvämt för respondenten. Det är rimligt att tänka att inspelandet till exempel påverkar det sociala samspelet då den tekniska utrustningen kan kännas påträngande (Leppänen 2011: 292). Jag övervägde därför tanken på att enbart lyssna utan att spela in och försöka anteckna istället. En nackdel med den metoden är dock att den inte skulle leda till lika detaljerad empiri då jag inte skulle hinna anteckna allt som sades (Eriksson-Zetterquist & Ahrne 2011: 52). Valet landade därför till slut i att spela in med diktafonen men jag var noga med att visa utrustningen samt berätta hur samtalet kom att hanteras efter inspelningen. Utöver det var jag uppmärksam på om respondenterna kändes hämmade men jag upplevde det som att de glömde av att de blev inspelade (jfr. Leppänen 2011: 293). Det märktes bland annat genom att intervjuer som uppskattningsvis skulle ta en timme tog uppåt en timme och 40 minuter. I tillägg var det även en missbedömning i tid från min sida då intervjuguiden blev mer omfattande än tänkt och vissa intervju-sessioner innehöll avbrott.

Intervjuerna genomfördes personligen i de professionellas hem eller på deras arbetsplatser. Personliga semistrukturerade intervjuer valdes för att skapa naturliga tillfällen för de professionella att till exempel visa sin arbetsplats. Det skapade även ytterligare tillfällen att ställa frågor och öka förståelsen för deras arbete (Leppänen 2011: 287). Metoden skapade en mer direkt kunskap om interventionerna då vi befann oss i respondenternas miljö (Kvale & Brinkmann 2014: 190).

6.3 Urvalsprocess

I studien är urvalet av respondenter homogent inom ramen för att alla är professionella inom hästunderstödda interventioner. Det finns dock en viss variation i urvalet vilket är att de

professionella har olika grundutbildning. Urvalet gjordes för att se om de professionella trots olika grundutbildningar pekade på likande centrala komponenter. Urvalet är alltså heterogent inom den givna homogeniteten (Troost 2010: 137).

Urvalet kan vidare benämnas som målstyrt (Bryman 2018: 392). Ett målstyrt urval garanterar nästintill variation i urvalet och innefattar att respondenterna i någon mån har kunskap om det studien syftar till att undersöka (ibid.). Respondenterna blev utvalda då de hade kunskap om uppsatsens syfte. Totalt är det sju respondenter som valts ut. Tre sjuksköterskor, två fysioterapeuter, en socionom och en specialpedagog. Avgränsningen kan verka omfattande, men har varit en förutsättning för att svara mot studiens syfte. Avgränsningen gör också att olika målgrupper inbegrips i studien. Hade jag avgränsat mig till att enbart intervjua socionomer som tillhandahöll hästunderstödda interventioner för flickor med ätstörningsproblematik kan man anta att somliga centrala komponenter skulle vara av större relevans i det fallet än om jag intervjuade fysioterapeuter avseende barn med funktionsvariation. Exempelvis kan utrustning ses vara av större relevans för barn med funktionsvariation än för flickor med ätstörningsproblematik. Komponenterna som görs centrala i studien kan ses som övergripande för samtliga målgrupper och de är centrala för alla professioner. Det är av vikt att poängtera att somliga komponenter på så sätt också är mer eller mindre centrala för vissa målgrupper likväl som för vissa professioner.

Urvalet har även givit flera förtjänster, bland annat ligger en förtjänst i att respondenterna skildrar interventionerna på liknande men också skilda sätt i relation till sin grundutbildning. Inom kvalitativ forskning finns det inga bestämda riktlinjer för hur urvalet bör ske och inte heller för hur stort urvalet ska vara (Bryman 2018: 495). Urvalsstorleken berodde delvis på kostnads- och tidsaspekter men också på mättnad. Mättnad handlar om att flera teman återfanns i den insamlade empirin efter att sju intervjuer gjorts. Man kan inte veta på förhand hur många intervjuer som behövs för att uppleva mättnad (Troost 2010: 143).

Innan jag sökte respondenter, formulerade jag även två urvalskriterier. Det ena kriteriet var att intervjupersonen skulle vara certifierad hästunderstödd terapeut och det andra var att intervjupersonen skulle finnas med i OHI:s (organisationen för hästunderstödda insatser) synliga register där certifieringsegenskapen var lätt att iaktta (jfr. Troost 2010: 138). Det har funnits två anledningar till att ha dessa kriterier. Dels ville jag säkerställa en hög professionell yrkesutövning och dels ville jag säkerställa en etisk yrkesutövning. Det innebar att jag gick in på OHI:s hemsida och fann ett register över certifierade professionella inom hästunderstödda interventioner. Jag skrev sedan till alla professionella i Skåne och närliggande regioner (Västra Götaland och Halland). Regionerna valdes ut på grund av den ekonomiska frågan men också

på grund av tiden det skulle ta att åka till samtliga då jag ville besöka alla i sin egen miljö. Ett undantag gjordes dock då jag fick kontakt med en professionell i Stockholmsregionen vilket gjorde att jag sedermera även valde att åka dit.

6.4 Bearbetning och analys av intervjumaterialet

När intervjumaterialet var insamlat blev det av vikt att transkribera det. Jag överförde med andra ord inspelningarna från ljud till skrivna tecken (Leppänen 2011: 294; Ahrne & Svensson 2011: 49). Det finns flera anledningar till att inleda på detta sättet varav en var att jag fick chansen att bekanta mig med materialet då jag upprepade gånger lyssnade till inspelningarna och antecknade det som hördes. Det blev också lättare att leta efter centrala komponenter i transkriptionerna i jämförelse med ljudinspelningarna. Det kan komma att bero på att transkriberingar skapar en överblick på materialet (Leppänen 2011: 294; Kvale 2014: 242). Transkriptionstecken som jag använt finner läsaren i bilaga 5. Värt att belysa är att transkriptioner alltid är selektiva och jag har endast fångat in det som jag uppfattat sker i inspelningarna (ibid.). Det vore överväldigande att notera allt som sades i inspelningarna samtidigt som jag skulle fått ett överskådligt material (Leppänen 2011: 295)

Rennstam och Wästerfors (2015: 196) menar att intervjumaterial lätt blir överskådliga. Efter att jag hade transkriberat valde jag därför att sortera intervjumaterialet för att skapa ordning och få överskådlighet då det var 167 sidor. Jag sorterade också materialet för att få en teoretisk blick på det (Rennstam & Wästerfors 2015: 194). Sortering kan göras på olika sätt men förekommande är att man kodar materialet (Bryman 2018: 523; Aspers 2011: 159). Kodningens syfte är att ordna material samt visa mönster och samband (Jönson 2010: 56).

Det finns både öppen och selektiv kodning (Rennstam & Wästerfors 2015: 198). Jag valde att göra en selektiv kodning vilket innebär att jag bland annat använde begrepp från teorin som grund för kodningen till exempel användes begreppet *individuell kompetens*. Litteraturoversikten har också legat till grund för kodningen exempelvis användes begreppet *utrustning*. Det kan både ses som positivt och negativt att ha en sådan fokuserad insamling av materialet då det gör att kodningsprocessen är mer förutbestämd (Jönson 2010: 56). Jag vill dock poängtera att jag ständigt varit öppen för framträdandet av nya centrala komponenter och förändrat innehåll i relation till litteraturoversikten vilket syns exempelvis i avsnittet om *adaptiv koordination*.

Praktiskt har jag använt färgpennor för att koda då jag finner att det underlättar sökandet av teman (jfr. Aspers 2011: 175) I kodschemat står en viss färg för en specifik

komponent. Exempelvis stod färgen grön för den centrala komponenten tid. Kodningen har vidare gjorts rad för rad där jag sett till hela meningar snarare än orden i sig (Aspers 2011: 173). Uppsatsen bygger därmed på vad som beskrivs snarare än berättandet som sådant (Rennstam & Wästerfors 2015: 59). Jag har valt att genomföra en tematisk analys då syftet har varit att undersöka essensen, det vill säga, vad för komponenter som är grundläggande och avgörande i hästunderstödda interventioner för att en verksamhet ska räknas som en hästunderstödd intervention vilket en tematisk analys hjälpt mig att besvara.

Av vikt att poängtera är att det har varit svårt att inkludera allt intervju-material. All empiri som sorterats in i teman kan därmed inte visas i studiens resultat- och analysdel. Under reduceringsfasen har empiri valts ut som varit relevant ur ett analytiskt perspektiv. Läsaren får ta del av utsagor som varit representativa för arbetet samt problematiserat frågeställningarna (jfr. Rennstam & Wästerfors 2015: 103). Jag drar även paralleller mellan litteraturoversikten och intervjuerna för att underbygga resultaten (jfr. Rennstam & Wästerfors 2015: 137).

6.5 Förförståelse och utmaningar

Lundin (2008: 104) menar att människan inte kan vara autonom i relation till sig själv eller det den studerar utan denne möter alltid något med en förförståelse. Människans förförståelse men också tolkning och analys påverkas av hennes historia och erfarenheter (Fangen 2011: 43). Hästar har en historia hos mig sedan barnsben. Jag bär därför med mig både en förkunskap och den kultur som finns i ridsporten. Nackdelen är därmed att jag vet mycket om mitt studieobjekt och jag har ibland fastnat i tidigare föreställningar istället för att möta fältet med en nyfikenhet. Det som dock vuxit sig starkare under studiens gång är viljan att slå hål på mina förutfattade meningar och bygga upp en mer exakt kunskap i relation till interventioner med hästar. Jag har reflekterat över min position genom att ifrågasätta allmängiltiga saker inom ridsportens värld. Diskussioner med min handledare har också hjälpt då vi pratat om termer inom hästvärlden. Det är viktigt att provocera förutfattade meningar för att bli medveten om dem (Fangen 2011: 45).

Mitt intresse för ämnet kan därmed ses som en begränsning. Det finns en risk för att jag inte har den öppenhet som människor utanför hästvärlden skulle haft om de genomförde studien. Samtidigt finns det en risk för att jag tar vissa förhållanden för givna. Mitt intresse har dock även varit en drivkraft. Det finns på så sätt en dubbelhet i mitt intresse för ämnet. Denna dubbelhet återfanns även i intervjuerna med respondenterna. Respondenternas intresse visade sig bland annat genom att de var väldigt positiva och lätta att få kontakt med för en intervju.

Respondenterna delade även med sig av sina erfarenheter och gav mig rikligt med information om interventionerna. Deras engagemang för ämnet övergick dock emellanåt till att de försökte styra studiens riktning. De märktes bland annat genom att de många gånger undvek frågor som var av negativ karaktär i relation till interventionerna och istället började de berätta om det positiva med interventionerna. Respondenter kan välja att endast släppa in forskaren i positiva delar av deras verklighet (Leppänen 2011: 288).

6.6 Kvalitetskriterier

Inom kvalitativ forskning förhåller sig forskare olika till begreppen reliabilitet och validitet. Somliga talar för att man ska använda begreppen i sin diskussion om kvalitet medan andra menar att de bör ersättas eller tas bort helt (Bryman 2018: 46; Kvale & Brinnmark 2014: 95). Eftersom det ofta framförs i metodböcker att man bör ersätta orden med tillförlitlighet och äkthet i kvalitativ forskning har jag gjort ett medvetet val att använda de begreppen istället. Att försöka mäta reliabilitet och validitet blir opassande i studier som bygger på den kvalitativa metoden (Trost 2010: 133).

Begreppet tillförlitlighet innefattar delkriterierna: trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet och möjlighet att styrka samt bekräfta. Trovärdigheten har bland annat stärkts genom att jag säkerställt att studien genomförts enligt de forskningsetiska reglerna (ibid.). När det kommer till överförbarheten har jag försökt producera täta beskrivningar av detaljer inom interventionerna (Bryman 2018: 468). Jag har också formulerat in resultaten i ett analytiskt sammanhang och om den analysen håller för läsaren kan den bilda ett nytt sätt att se på interventioner bortom hästunderstödda interventioner (jfr. Rennstam & Wästerfors 2015: 157). Vidare innebär pålitlighet att man skapar en komplett och lättsam skildring för alla faser i forskningsprocessen (Bryman 2018: 469). Jag har därför låtit lärare och vänner granska uppsatsen. Jag har även försökt styrka och konfirmera genom att låta dessa parter granska studien efter personliga värderingar (Bryman 2018: 470).

Det finns utöver det fem äkthetskriterier (ibid.). Jag har i relation till dem bland annat eftersträvat att ge en rättvis bild av respondenternas tankar. Jag har också försökt säkerställa att de ska få en annan förståelse för den hästunderstödda miljö de arbetar inom vilket ligger i linje med ontologisk autenticitet. Jag har strävat efter pedagogisk autenticitet genom att ge respondenterna en bild av hur andra i samma kontext upplever hästunderstödda interventioner (ibid.). Jag kommer att kommunicera med intervjupersonerna i samband med publikationen. Det bidrar till att öppna upp för förändring inom fältet vilket ligger i linje med katalytisk

autenticitet (ibid.). Studiens resultat kan också ses som en ledstjärna för att skapa diskussion om interventionerna vilket gör att sista kriteriet kring taktisk autenticitet är uppfyllt (ibid.).

6.7 Forskningsetiska överväganden

I metodavsnittets sista del vill jag lyfta upp de forskningsetiska överväganden som gjorts genomgående. Ingen forskning bör bedrivas utan hänsyn till individskyddskravet och därinom de etiska regler som forskarsamhället skapat (Aspers 2011: 83; Trost 2010: 123). De etiska reglerna kan konkretiseras ner i: informations-, samtyckes-, konfidentialitets- och nyttjandekravet. Respondenterna har, i linje med informationskravet, på förhand fått skriftlig information om studiens syfte och de forskningsetiska principerna (Vetenskapsrådet 2017: 15; Daneback & Månsson 2008: 166). Informationen var inte lång utan jag tog med det jag fann relevant för studien (se bilaga 1). En alltför detaljerad information kan skapa mer förvirring än klarhet (Helgesson 2015: 102).

Studien bygger på att respondenterna var aktiva, i form av att svara på intervjufrågor, vilket medförde att jag även behövde inhämta ett samtycke (Vetenskapsrådet 2002: 9). Samtyckeskravet är av vikt då det alltid finns en risk för att skada en person i forsknings-sammanhang. Forskaren bör visa hänsyn till både autonomin och den personliga integriteten (Vetenskapsrådet 2017: 75; Helgesson 2015: 107). Jag har också avrapporterat alla uppgifter om respondenterna på ett sätt som gör att de inte ska kunna identifieras (Kvale 2014: 99; Bryman 2018: 170). Jag har varit väl medveten om att det hästunderstödda fältet inte är stort inom ramen för de geografiska platserna som valts. Om inte åtgärder och medvetenhet kring konfidentialitet funnits skulle en alltför detaljrik information ge somliga läsare möjlighet att identifiera vissa respondenter och möjligtvis klienterna som blir tredje person i studien. Trots att riskerna kan verka låga för att respondenterna ska komma till skada har jag därför valt att genomgående kalla respondenterna för: IP (intervjuperson) 1–7. Slutligen vill jag belysa att jag endast använt de insamlade materialet för forskningsändamålet (Vetenskapsrådet 2017: 49; Daneback & Månsson 2008: 166). Ur en etisk synvinkel handlar det alltid om att ha respekt för individen i forskningssammanhanget (Jönson 2010: 146)

7 Resultat och analys

Här presenteras empirin utifrån studiens frågeställningar, med andra ord, bygger resultat- och analysdelen på följande tre teman: Vilka är de centrala komponenterna inom hästunderstödda interventioner? Hur sätts dessa komponenter, i samband med interventionen som behandlingskontext och med ambitionen att förbättra klientens välbefinnande och förmågor, i andra sammanhang? Och vilka anpassningar görs till målgruppens olika förmågor och behov? Tillammans skapar frågorna en triangel vilket betyder att frågorna återfinns och kopplas ihop under det gemensamma avsnittet ”centrala komponenter i hästunderstödda interventioner”. Resultat- och analysdelen avslutas med avsnitten ”adaptiv koordination – interventionens kärna” och ”verksamhetens sociokulturella dimensioner”. Här får läsaren svar på frågan om hästunderstödda interventioner har någon kärna samtidigt som jag gör en återkoppling till de tre ovanstående frågorna. Empirin analyseras genomgående med hjälp av de valda teorierna och sätts ständigt i relation till litteraturöversikten. Empirin illustreras med hjälp av utdrag, figurer och tabeller.

7.1 Centrala komponenter i hästunderstödda interventioner

Vilka komponenter återkommer när de professionella redogör för interventionerna och dess uppbyggnad? Återkommer vissa centrala delar och grundläggande uppfattningar? I analysen kommer jag skildra de centrala komponenterna som lyfts av professionella inom hästunderstödda interventioner och knyta samman de med föreställningarna om hur individen påverkas av omgivningen och hanterar det. Avsnittet är uppbyggt utefter de centrala komponenter som återfunnits i empirin. Totalt är det tio komponenter som återkommer i intervjumaterialet. Respondenterna pratar bland annat om omgivning som en central komponent. En central komponent som framkom i litteraturöversikten men som inte framkom i intervjumaterialet är dock utfallsmått. Den centrala komponenten har därmed fallit bort i tabell 2 (se bilaga 4) och en diskussion kring varför den fallit bort kommer att göras. Jag har även haft i åtanke att vissa komponenter skapats utifrån litteraturöversikten och möjligtvis endast är av relevans för att jag frågat om dem. En diskussion om den aspekten återfinns därför i metodavsnittet under rubriken ”bearbetning och analys av intervjumaterialet”.

7.1.1 Utrustning

Alla respondenter beskriver utrustning som betydelsefullt för genomförandet och utfallet av interventionerna fast utifrån olika detaljnivåer. Även om resonemangen om utrustning ser olika ut så är det *att* sådana resonemang förekommer som gör utrustning till en central komponent. Det ligger i linje med litteraturöversikten där till exempel Champagne et al. (2016) berättar detaljerat kring utrustningen som används inom interventionerna. Det finns dock artiklar som inte beskriver utrustning som betydelsefullt för interventionerna (jfr. Homnick et al. 2013; Beetz et al. 2015). I litteraturöversikten beskrivs utrustning som centralt i 13 artiklar medan man i resterande artiklar inte specificerar utrustningen (ibid.). Utrustningen visar sig vara alltifrån hästens och klientens utrustning till kringutrustning såsom ramper⁸, koner⁹ och grepar¹⁰. IP2 beskrev anledningen till varför utrustning är betydelsefullt inom interventionerna:

IP2: Om jag har en person som är så gravt funktionshindrad som den här kvinnan som jag berättade om som inte kan träna på annat sätt där var vi tvungna att ha sadel och stigbyglar i början därför att hennes kropp klarade inte av att hennes ben hängde då fick hon jätteont (ehm) men efter ett tag klarade hon det [...] Så då gick vi över till att jobba på padd [en tunn "filt" som man lägger runt hästen] istället [...] alltså padd är ju bättre om man vill jobba med kroppsupplevelser så när vi har arbetat med stresshantering då har vi ju haft träns och padd [...] ett delta [används för att slippa använda två tyglar] används också ibland och en ledtygel [en läderrem, som är fäst vid brettets ringar] och så har vi jobbat på uppgiften att njuta [...] då har man ju så att säga tagit bort alla krav på att vara ryttare [...] Så att minsta möjliga utrustning egentligen. I: Det tycker du är det bästa liksom?

IP2: Alltså återigen vad är målet? Är målet att skapa mer rörelsekontakt så ju mer du lägger emellan [rumpan och hästen] så minimerar du den rörelsekontakten (ehm) och ju mer man ska hålla i och ha fötterna stadigt desto mera måste du låsa kroppens möjligheter till frihet.

Med utgångspunkt i den ekologiska modellen (Lawton & Nahemow 1973) kan utrustning förklaras vara en central komponent då den kan anpassas efter de behov och krav olika målgrupper har. I empirin syns att utrustningen anpassas utifrån olika målgruppers behov samt målet med interventionen. Sett utifrån den ekologiska modellen görs förändringar i utrustningen för att förhindra obalans. När kvinnan erbjuds att rida med stigbyglar kan hon rida stabilt och slippa ha ont. Om kvinnan skulle vara tvungen att rida med padd från början skulle det skapas en obalans för henne då hon hade fått ont. I litteraturöversikten kan man också se hur anpassningar görs inom hästunderstödda interventioner när det kommer till specifikt målgrupper som har somatiska besvär och/eller sjukdomar i nervsystemet (jfr. Champagne et al. 2016; Drnach et al. 2010).

---

⁸ Hjälpmedel för att kunna kliva upp på hästen. Används då klienten själv inte kan kliva upp på hästen.

⁹ Genom att placera ut koner får klienten en ridövning där denne och hästen kan träna på exempelvis att rida slalom mellan konerna.

¹⁰ Används för att plocka bort hästens avföring och har en liknande form som en gaffel i plast eller metall.

Utrustningen anpassas till individen men individen hinner också anpassa sig till utrustningen. När kvinnan initialt får möjlighet att rida i sadel med stigbyglar för att sedan övergå till att rida med padd skapas en möjlighet för henne att hinna anpassa sig. Sett utifrån Lawton och Nahemow (1973: 665) handlar det om att skapa en interventionskontext som kan gynna hennes kompetens. Den professionella försöker hitta en balans i interventionskontexten och ställer högre krav på henne när hennes kompetens ökat. Det handlar om att göra det möjligt för självständigt agerande för individer med somatiska och/eller sjukdomar i nervsystemet i interventionen (ibid.). Det är därmed möjligt att väga upp för obalans genom förändringar i utrustningen.

Empirin visar också att det är relevant att ha något att hålla hästen i inom interventionerna såsom grimma¹¹, grimskaf¹², trän¹³ eller ledtygel¹⁴. Det spelar ingen roll vilken målgrupp eller grundprofession man har utan det är målgruppens behov som styr anledningen till vad som bör användas för att styra/leda hästen. Det är också av vikt att ha en sadel eller en padd för att individen ska kunna sitta på hästen. Alla respondenter påpekar detta förutom IP1 då ridning inte förekommer i hens interventioner. Respondenterna belyser dock att sadel endast används om klienten behöver sitta stabilt och ha stöd. I alla andra fall är det padd som används. Padd används för att klienten, under interventionerna, ska vara närmare hästen både kroppsligt och själsligt men också för att hästens rörelser ska påverka muskler och balans. Utrustningen är på så sätt ofta liknande men målet och behovet styr anledningen till vad för utrustning som används och varför. Fenomenet definieras, utifrån Lawton och Nahemow (1973: 659), som miljöpress. Krafter i miljön skapar tillsammans med individens behov ett svar. Utrustningen har en stödjande karaktär och förändras i förhållande till individens behov och kompetens.

I interventionskontexten kan individen därmed få chans att till exempel tänja på gränser, såsom smärtor i benen, under kontrollerande och stödjande former med hjälp av anpassad utrustning. Individerna får med den stödjande utrustningen chansen att arbeta på att öka sin förmåga på olika sätt vare sig det avser att öka sin smärt- och stresshantering eller sin balans och gång. Individer med somatiska besvär är den målgrupp som ofta behöver sitta stabilt och få stöd av utrustning. De professionella beskriver hur de anpassar utrustningen i förhållande till individer med balans- och gångsvårigheter men också till människor med intellektuell

---

¹¹ Huvudlag av läder eller textil som fästs runt hästens huvud och används när man leder den.

¹² Rep att leda hästen med.

¹³ Består av ett huvudlag med ett bett (metallföremål i hästens mun för att förmedla handens signaler till hästens mun och därmed kunna styra den) som man kan leda hästen i eller rida med.

¹⁴ En läderrem som är fäst i bettets (metallföremålets) ringar.

funktionsvariation, rörelsehinder och cerebral pares. Det sker således anpassningar till målgrupper och variationer inom ramen för utrustning.

Respondenterna berättar vidare att människor som har psykosociala svårigheter såsom ätstörning, stressproblematik, ångest och schizofreni behöver ha utrustning i ringare omfattning för att ”komma hästen närmare både kroppsligt och själsligt”. Sett utifrån begreppet känslufokuserad coping handlar det bland annat om att målgruppen med psykosociala svårigheter behöver hantera att de inte kan förändra sin yttre situation. De måste acceptera situationen samt arbeta med sitt förhållningssätt till situationen (jfr. Lazarus & Folkman 1984: 153). Här handlar det om att de professionella behöver anpassa utrustningen så att det är så lite utrustning sinsemellan klient och häst som möjligt. Om de professionella försöker stabilisera med en sadel eller annat är det svårt att arbeta med klientens inre känslomässiga tillstånd då sadeln upplevs ”komma i vägen”. Det handlar om att minska risken för distansering menar respondenterna då mycket utrustning skapar distans emellan häst och klient. När det gäller målgruppen med somatiska besvär krävs det istället att den professionella anpassar med mer utrustning i interventionskontexten. IP3 förklarade hur hen anpassade utrustningen till en individ med kontrakturer (åtstramning av muskler, senor och/eller leder som hindrar rörlighet) på följande vis:

IP3: Vi har något vi kallar för en klosspadd [underlag för sadel med kardborre på som man kan sätta på klossar på] och då kan vi sätta klossar på den så har någon en strammuskel i benet så kan man sitta lite mer så i början [visar att personen kan sitta mer upp med benet och inte så djupt ner på hästen] och så sätter vi en kloss så under benet [visar hur man placerar klossen direkt under klientens ben] i början [...] och sedan efter tio minuter tar vi bort den och känner om vi kan komma lite längre ner och i så fall stöttar vi igen där [visar under smalbenet] och sedan kanske vi kommer ännu mer ner och om någon trycker benen så [visar hur personen trycker upp benet mot magen] då kanske vi sätter en kloss där [visar att man sätter klossen ovanför benet] så att så jobbar vi med åtstramningen.

Med utgångspunkt i begreppet problemfokuserad coping handlar det om att den professionella identifierar ”problemet”, det vill säga kontrakturen i benet, och därefter hittar hen alternativa lösningar. Den professionella anpassar utrustningen och försöker hitta andra vägar för individens välbefinnande i interventionskontexten. Hästunderstödda interventioner anpassas på så sätt till individen genom utrustning i form av klossar på en padd. Individen får även möjlighet att se att det finns fler lösningar på ”problemet” i förhållande till hur denne brukar behandla exempelvis sina kontrakturer.

Definitionen av utrustning innefattade även kringutrustning såsom ramper, vårdbälten¹⁵ och hjälmar. IP6 och IP7 kör även sina hästar under interventionerna vilket gör att både körselar och vagnar blir av relevans för dem. Sammanfattningsvis kan man säga att kringutrustningen, likaväl som resterande utrustning i interventionskontexten, är till för att skapa balans mellan miljöpress och klienternas individuella kompetens. Sett utifrån Lawton och Nahemows ekologiska modell (1973: 665) laborerar de professionella ständigt med utrustning för att skapa en interventionskontext i vilken det finns balans.

7.1.2 Den fysiska kontexten

Genomgående berättar samtliga intervjupersoner om den fysiska kontext de befinner sig i när interventionen äger rum. Den fysiska kontexten tas även upp i litteraturöversikten då över hälften av de professionella beskriver i vilken kontext de befinner sig i under interventionerna. En viktig del av den fysiska kontexten är, utifrån respondenternas utsagor, utomhusmiljön. I litteraturöversikten är det åtta artiklar som beskriver att interventionerna bedrivs utomhus på heltid (jfr. Hawkins et al. 2014; Rydzkowski 2017; Heffernan 2017). Det är dock fyra artiklar som beskriver att interventionerna bedrivs både ute och inne (Hauge et al. 2013; Champagne et al. 2016; Cerulli et al. 2014; Carlsson 2017) samt en artikel som visar att interventionerna sker inomhus på heltid (Drnach et al. 2010). I litteraturöversikten är det av vikt att redogöra för vart man befinner sig när interventionerna genomförs men det ges ingen vidare förklaring till varför forskarna befinner sig i just den fysiska kontexten. Det som kan konstateras är endast, utifrån litteraturöversikten, att utomhusmiljön är dominerande. I intervjumaterialet ges däremot förklaringar på varför det är på det viset. Respondenterna talar om den fysiska kontexten, i sig, samtidigt som de adderar diskussionen om vad den fysiska kontexten faktiskt innebär för människan. De pratar bland annat om natur och frid som betingelser i den fysiska kontexten.

Anledningarna skiljer sig dock åt kring varför just utomhusmiljön är den dominerande fysiska kontexten. Fysioterapeuterna och specialpedagogen pekade på att de inte kan göra samma insatser i ett gym, i en behandlingslokal eller i klassrummet. IP2 sa såhär:

IP2: Så det finns en friskhet och en sundhet i det [utomhusmiljön] [...] man kan vara mer eller mindre kompetent men man frågar inte efter "vad var det du misslyckades med på ridlektionen idag?" [...] Utan man frågar efter "Vad klarar du av?" [...] och går man in i exempelvis gymmet så frågar man vad var det som var svårt? Eller "hur mycket ont gör det?" alltså det finns en annan attityd till min patient i utomhusmiljön.

---

¹⁵ Genom bältet kan terapeuten hjälpa klienten att få stöd vid ridning.

Empirin visar att hästens naturliga fysiska kontext genererar en annan attityd gentemot individer med olika kompetenser vilket den professionella menar inte går att uppnå i andra kontexter såsom gymmet. Individens kompetens i förhållande till den fysiska kontextens krav blir i balans i utomhusmiljön medan den kan uppfattas vara i obalans till exempel i gymlokalen tillsammans med fysioterapeuten. Det blir en fysisk kontext fri från påfrestningar som annars uppstår tillsammans med den professionella i andra kontexter (jfr. Jönson & Harnett 2015: 64).

Utomhusmiljön skapar en möjlighet för den professionella att få arbeta utifrån individens grad av kompetens och möjliggör att den professionella kan fokusera på kompetensen som individen faktiskt har, liten likväl som stor. Ett viktigt fynd att ta med härifrån är att professionella kan förändra den fysiska kontext de arbetar inom istället för att anpassa individen till den fysiska kontexten de verkar inom såsom gymkontexten. IP5 beskrev hur hen arbetade utifrån individens kompetens på följande sätt:

IP5: Jag tycker att vi jobbar lite *friare* utomhus i jämförelse med terapi i samtalsrum.

I: Hur tänker du då friare?

IP5: Vi jobbar individanpassat med varje patient [...] För många har ju väldigt blandad bakgrundsproblematik (ehm) och sedan jobbar vi ju väldigt mycket på det *friska* utomhus [...] och när man har svårigheter så kan det vara rätt så skönt att vi tillhör den biologiska mångfalden och att vi är skapta för att leva i naturen, det är där vi ska vistas mycket.

Respondenten menar att hen arbetar friare i utomhusmiljön då den skapar möjligheten att arbeta mer individanpassat. Naturen beskrivs vara en del av individen och utifrån respondenten är det i naturen som människan ska vistas. Utifrån den ekologiska modellen handlar det inte bara om att höja en individs kompetensnivå, i sig, utan man ska också förändra kontexten för att höja individens kompetens (Lawton & Nahemow 1973: 663) vilket de professionella verkar göra. De skapar bland annat en förändring i kontexten genom att de arbetar i hästens naturliga kontext istället för i den vedertagna terapikontexten. De motverkar därmed även obalansen som kan uppstå mellan individen och omgivningen då kontexten anpassas till individen snarare än tvärtom. I en hästunderstödd intervention får klienten chansen att vistas i en naturlig kontext snarare än i ett terapirum som är skapat av människan. IP3 gav ett mer detaljerat exempel på hur utomhusmiljön gav upphov till ett mer individanpassat arbete och sa:

IP3: Barnen behöver rörelse så vi gjorde Pokémonbilder i skogen med barnen som man kan leta efter- vi använder *mycket* kottar också men det gör vi med vuxna med och sådant som finns i skogen, man kan lägga saker på hästen, man kan lägga löv på hästens man [hästens hår] som man får ta och vi försöker arbeta så naturnära som möjligt.

IP3 arbetar inom vuxenhabiliteringen men också inom barn- och ungdomshabiliteringen. Det är viktigt att belysa då utdraget visar att respondenten anpassar kontexten till individen exempelvis använder hen Pokémonbilder och lägger i skogen till barn medan hen använder kottar, löv och dylikt både vad gäller yngre och äldre målgrupper.

Den andra anledningen, till varför utomhusmiljön är en viktig del av den fysiska kontexten, är att utomhusmiljön skapar lugn och ro för individen i jämförelse med att rida inomhus i ett ridhus. IP1 svarade på frågan om interventionen kunde ske var som helst på följande sätt:

IP1: Inomhus med massa människor och trängsel och så det [...] är inte optimalt utan det ska ske i naturen där det är lugn och ro för klienten.

Här visar respondenten att utomhusmiljön är den optimala fysiska kontexten för hens hästunderstödda interventioner men anledningen till varför utomhusmiljön är optimal skiljer sig åt från IP3:s anledning. Svaret på varför det skiljer sig åt kan ges genom att se på vilken målgrupp IP1 arbetar med. IP1 arbetar nämligen inte med målgrupper med somatiska och/eller nervsjukdomar utan hen arbetar istället med målgrupper med psykiska besvär. Det sker på så sätt istället en anpassning till utomhusmiljön för att individer med psykiska besvär behöver lugn och ro. Inomhusmiljön kan upplevas som trång och icke rogivande för målgruppen. Det blir därför viktigt att anpassa den fysiska kontexten för att minska oron. Mycket folk i en och samma miljö kan upplevas som något positivt men också som något negativt för personer med psykiska besvär. Det kan vara positivt om man är van vid mycket folk samt känner att det ger stöd att ha människor kring sig som rider och gör samma sak som en själv. Är man å andra sidan inte van vid mycket folk kan det istället upplevas som negativt då folkmassor kan störa eller skrämman individen. Hur det uppfattas att vistas tillsammans med mycket människor är olika från individ till individ (Lawton & Nahemow 1973: 659).

Att vistas i naturen är något som är naturligt för oss påpekade IP5 och IP1 sa att det är där klienterna får lugn och ro. Att vara i naturen och tillbringa tid är något de flesta av oss känner till och utomhusmiljön verkar positiv för samtliga målgrupper. Slutsatsen kan därmed dras att det, i sig, gör att utomhusmiljön är dominerande inom hästunderstödda interventioner men det finns variationer inom ramen för den fysiska kontexten (jfr. Drnach et al. 2010). Den enda omständigheten som kunde påverka att de professionella hellre befann sig i inomhus än utomhus var, enligt dem själva, om vädret var så pass dåligt att det inte gick att vistas utomhus exempelvis om det var massivt regn eller blixtra.

Med utgångspunkt i Lawton och Nahemows (1973: 665) teori kan det även sägas handla om att utomhusmiljön skapar möjlighet till affektiva svar. Om individen värderar utomhusmiljön som positiv och erfar lugn och ro i naturen bidrar det till en positiv affekt vilket ger en känsla av välbehag i den kontexten. Empirin pekar på att miljökraven är högre inomhus än utomhus för individer som genomgår interventionerna. Det handlar om att de professionella är av uppfattningen att den yttre stimulansen är av en storlek som är för stark för individen inomhus. Det är för mycket människor och/eller trängsel påpekar respondenterna. När det kommer till utomhusmiljön är den istället på en anpassningsnivå som uppfattas som lagom för individen. IP5 sa:

IP5: När jag började med hästar så tänkte jag ”wow vad hästar är bra” men när det hade gått några år så insåg jag ju att det var ju hela miljön [...] inte minst i vår natur när man kommer ut. Det var som en syster till en pojke med autism sa [...] ”men förstår du pappa jag tänker så bra när vi är ute i skogen” och ju mer jag läste så insåg jag ju verkligen vad naturen hade för betydelse.

För flickan handlar det om att utomhusmiljön ger henne en möjlighet att kunna tänka på ett annat sätt då anpassningsnivån är lagom för henne i den miljön. Det går, med det sagt, att konstatera att anpassningsnivån också står i relation till individers olika erfarenheter. Olika individer har olika relationer till sammanhang med liknande stimuli (Lawton & Nahemow 1973: 660).

En annan viktig del, som beskrivs i relation till den fysiska kontexten, är platsen. Respondenterna betonar inte platsen i lika stor utsträckning som miljön men det finns ett tänkande kring platsen som gör att den ändå blir en del av den fysiska kontexten. Intervjumaterialet pekar tydligt på att interventionerna alltid sker antingen på den egna gården eller på ridskolan. Det skiljer sig från resultaten i litteraturöversikten där ridskolan är den enda plats som återkommer flera gånger i artiklarna (jfr. Gabriels et al. 2015; Champagne et al. 2016) medan den egna gården endast framhålls som en viktig plats i två artiklar (Hauge et al. 2013; Carlsson 2017). I intervjumaterialet är det tre av respondenterna som har egen gård och tre som befinner sig på ridskolor. IP7 sa att båda platserna varit föremål för hens interventioner. Det är därmed komplext att specificera just en plats som central för genomförandet av en hästunderstödd intervention. Det som dock kan fastställas är att platsen, i sig, är viktig för interventionernas genomförande och behandlingsutfall samt att de oftast äger rum antingen på en ridskola eller den egna gården. IP4 svarade såhär på frågan om interventioner kan ske var som helst:

IP4: Nej det kan den inte [skrattar] den måste ske i hästens miljö- vi har ju avtal med en anläggning som är en ridskola och (ehm)- så det är bara där vi kan erbjuda den här behandlingen och (eh) sedan kommer kollegor till oss att utvidga till sin egen gård [...] men för mitt arbete så är det där på ridskolan.

I: Finns det en anledning till att du har det där då?

IP4: Ja jag upplever att ridskolan är en berikande miljö som ger en dimension till nästan alla [...] man kan välja olika typer av underlag och olika svårighetsgrad på underlag och stigar och ibland så utnyttjar vi träden till att man måste böja sig framåt så att vi använder naturen som vårt redskap kan man säga.

Sett utifrån den ekologiska modellen (Lawton och Nahemow 1973: 619) är ridskolan och den egna gården en viktig del av interventionerna på grund av att de båda kan anpassas utefter de behov individen har. Att genomföra hästunderstödda interventioner i skollokaler eller på ålderdomshemmet är möjligt men inte anpassat utefter individen i interventionen på samma sätt. Platsen är inte heller anpassad utefter hästen. Den ekologiska modellen ger, med det sagt, svar på varför ridskolan och den egna gården är viktiga delar av den fysiska kontexten. Den fysiska kontexten är anpassad utefter individens behov men inte att förglömma, även hästens.

7.1.3 Utbildning

En annan central komponent som bildades utifrån respondenternas utsagor var utbildning. Det ligger i linje med litteraturöversikten då de professionellas utbildning definieras i 20 artiklar (jfr. Hauge et al. 2013; Drnach et al. 2010). Det är endast i tre artiklar forskarna inte definierar utbildningen de professionella har (Yorke et al. 2013; Jang et al. 2015; Tan & Simmonds 2018). Det kan handla om att forskarna måste ha kontroll på vilken utbildning de professionella har och definiera utbildningen samt presentera den i artiklarna. Utbildning nämns och diskuteras dock vara relevanta av andra anledningar i intervjumaterialet.

Utifrån intervjumaterialet gjordes ett fynd som skiljde sig från artiklarna. Det går att urskilja att det finns tre bredare professioner istället för sju snävare professioner. Respondenterna pratar nämligen om följande indelning vad gäller deras utbildning: legitimationsyrken inom hälso- och sjukvården, yrken inom det psykosociala fältet och yrken inom pedagogik. Till legitimationsyrkena hör fysioterapeuter, sjuksköterskor och psykoterapeuter medan det inom de psykosociala yrkena handlar om socionomer. När det kommer till pedagogiska yrken inkluderas endast specialpedagogerna detta då en viktig del inom interventionerna, utifrån respondenternas utsagor, är att utbildningarna innehåller ett behandlande syfte. IP2 belyser det på följande sätt:

IP2: Vi tänker såhär idag man ska ha en behandlande profession som innebär att man har en utbildning för att vara individinriktad och behandlande då eller lärande och det inbegriper specialpedagogerna.

IP7 berättar vidare:

IP7: Ja men vanliga pedagogers utbildning handlar ju om att de ska utbilda barn det handlar inte om att de ska vara behandlare av barn [...] nu är det så mycket med barn och ADHD men det är ju inte det de är utbildade för utan då ska specialpedagogen komma in.

Empirin visar att de professionella måste vara utbildade men de kan inte vara utbildade till vad som helst inom vård- och omsorgsfältet utan utbildningen måste kunna relateras till en profession som har ett behandlande mål. Med utgångspunkt i den ekologiska modellen (Lawton & Nahemow 1973: 659) kan det handla om att den professionella måste ha kunskap om olika typer av kognitiva förmågor eller olika psykologiska tillstånd. Teoretiskt sätt kan den professionella i en hästunderstödd intervention bedöma en individs kompetens utan att ha den kunskapen. Lawton och Nahemow (ibid.) menar dock att det är viktigt att inte enbart se till en individs kompetens utan även sätta den i relation till aspekter såsom kognitiv- psykisk- och motorisk förmåga, detta då exempelvis två personer med samma motoriska svårigheter kan ha olika kompetenser (ibid.).

Resultaten visar att de professionella ser det som betydelsefullt att ha kunskap om hur man behandlar individer med olika diagnoser samt kring individers kompetens utifrån deras mini- och maxgräns. Utbildningen är tänkt att garantera att den professionella har kunskap om hur man möter individer med olika diagnoser och kompetenser i relation till deras mini- och maxgränser. För att exemplifiera detta kan man se till en pedagog kontra en specialpedagog. Pedagogutbildningen innefattar utbildning kring hur pedagogen ska lära ut saker men de får inte en grundläggande utbildning i hur en individs kompetens står i relation till aspekter såsom kognitiv- psykisk- och motorisk förmåga. Specialpedagogutbildningen innefattar däremot kunskap om hur man lär ut något samtidigt som utbildningen adderar kunskap om kognitiva- psykiska och motoriska förmågor samt kunskap om hur man behandlar individer utifrån deras mini- och maxgräns i relation till deras kompetens (jfr. Källman & Thorén: 2014). Värt att nämna är att det dock inte verkar göras en anpassning till målgruppen som ska behandlas när det kommer till utbildning såsom Cerulli et al. (2014) artikel antydde. I intervjumaterialet syns nämligen att fysioterapeuterna arbetar med balans och gång men även trauma, ätstörning, smärta, stress och ångest.

Samtliga respondenter lyfter även utbildning om hästen som viktigt inom interventionerna. Det ligger i linje med litteraturoversikten där hästkunskap ses som en viktig del av interventionerna. Det är hela 17 artiklar som beskriver att den professionella har häst-

kunskap (jfr. Cerulli et al. 2014; Rydzkowski 2017). Det som dock avviker från litteraturöversikten i intervjumaterialet är att respondenterna erfordrar en dubbelkompetens som vissa professionella inte har i litteraturöversikten. Några har enbart hästkunskap men ingen behandlingskunskap (jfr. Homnick et al. 2013; Hawkins et al. 2014; Lanning et al. 2017). IP1 belyser vikten av kunskap kring hästen på följande sätt:

IP1: För *säkerheten* med hästar är ju väldigt viktig så där har vi ju tänkt att ska man ha hästunderstödda insatser så ska- behöver man ha gedigen hästkunskap.

Medan IP2 sa:

IP2: Jag (eh) trycker på vikten av att den som håller i hästunderstödda interventioner skall vara en person som kan hästar för annars kan man inte använda verktyget [...] det är ju liksom helt vansinnigt när man då tillåter någon som inte har hästkunskap att vara ansvarig för det här.

Att ha hästkunskap är utifrån empirin, för den professionella, en fråga om säkerhet och interventionerna tycks inte kunna bedrivas utan en hästkunnig professionell som verkar därinom. Den professionella ska ha kunskap om hästar och om hur hästar används i terapi, antingen på grund av att den professionella har arbetat med hästunderstödda interventioner eller genom att den har gått utbildningar om hästen. Hur dubbelkompetensen erhålls skiljer sig därmed åt. Det går även att urskilja att somliga har gått hästunderstödda kurser internationellt medan andra har gått hästunderstödda kurser på olika orter i Sverige. IP5 beskrev också vikten av att den professionella har hästkunskap fast på följande sätt:

IP5: Alltså det är ju dubbelkompetens, jag måste ha ett behandlingsansvar och veta vad jag sysslar med i relation till hästen [...] jag kan inte tycka att ”det här hjälper jättefint så jag kan ta emot någon med den diagnosen eller den diagnosen” [...] det kan ha effekter men (.) det blir ju *farligt* [...] då händer det en olycka till slut och det är inte bra.

I utdragen ges svar på varför det är av vikt att ha just dubbelkompetens inom interventionerna, vilket inte lyfts i litteraturöversikten. Det handlar om ett behandlingsansvar och att man som professionell inom hästunderstödda interventioner måste ha kunskap om hästen i relation till individer med olika diagnoser. Om kunskapen inte finns är det en säkerhetsrisk för individer med olika behov. Här kan empirin återigen fördjupas med hjälp av den ekologiska modellen (Lawton & Nahemow 1973: 659). Utifrån modellen kan tolkningen göras att den professionella måste ha kunskap om hästen för att kunna skapa en kontrollerad, stödjande och stimulerande miljö att arbeta i. Om den professionella inte har kunskap om hästen skapas en osäker miljö för klienten. En icke kontrollerad miljö, i vilken den professionella inte känner till hästens beteende, istället för en stödjande miljö tillsammans med en professionell som vet vart den har

hästen och vet hästens nästa steg kan bli en stor påfrestning för individen. När det kommer till individer med olika typer av problematiker får påfrestningarna i miljön inte bli för stora för dem att klara av. Dubbelkompetensen hjälper därmed till att skapa en balanssituation i interventionskontexten (jfr. Lawton & Nahemow 1973: 663).

Det sker även anpassningar till olika målgrupper när det kommer till hästkunskapen. Den professionella måste nämligen kunna matcha klient och häst. Låt oss säga att det finns två hästar, en med mer nervositet och en lugnare, då kan individen med högre kompetens klara av att hantera hästen med mer nervositet. Om den professionella däremot skulle givit en individ med låg kompetens hästen med mer nervositet istället för den lugnare då kunde det medfört en olycka. IP3 förklarade vikten av dubbelkompetens på följande sätt:

IP3: Och så går vi dit [till hästarna] och så om någon sitter i rullstol hur gör vi då? ska hästen komma eller ska vi bära någon dit? Alltså *mycket* sådant hur gör vi att det blir en trevlig upplevelse där de känner *tillit*? För har vi inte *tilliten* så går behandlingen åt skogen [...] så att där jobbar jag efter min utbildning och (.) faktiskt *väldigt* mycket på att få en behandlingssituation som är trygg för *alla* för då kommer resultaten [...] det här med hästarna och hästunderstödd terapi det handlar ju inte bara om hästen som gör jobbet utan *jättemycket* handlar om att matcha häst och ryttare [...] ska jag ha en häst med nervositet eller en lugnare häst, ska jag ha ett kort steg eller ett långt steg?

IP3 ser till individens kompetens. I ovanstående fall handlade det om att hen såg till det faktum att klienten var rullstolsburen. Det handlar också om att en anpassning sker i förhållande till individen då den professionella ställer sig frågan ”ska hästen komma till klienten eller tvärtom?” Med utgångspunkt i den ekologiska modellen (ibid.) handlar det om att anpassa den hästunderstödda miljön så att individen känner tillit. Om det inte finns tillit ”går behandlingen åt skogen” menar respondenten.

Den professionella belyser också att hen arbetar utifrån sin utbildning och att resultaten kommer genom skapandet av en trygg behandlingssituation. Den professionella ska skapa en träningsmiljö mellan häst, människa och den professionella i vilken individen kan få öva på miljöpress under kontrollerade former. Om den omgivande fysiska miljön är okontrollerad, i förhållande till hästen, kommer en känsla av obehag skapas i individen. För mycket miljöpress, i ovanstående utdrag, skulle kunna bestå av att den professionella leder fram hästen till klienten men klienten känner att hen hellre vill köra fram till hästen. Det kan skapa en osäker hästmiljö och den rullstolsburna individen kan känna sig stressad av att hästen rör sig mot hen. Hästen kan likaså känna sig stressad om den inte är lugn i situationen när klienten rullar mot den. Om den professionella inte har kunskap om både individen och hästen finns en risk för orimliga krav och stress i relation till individen som ska behandlas men också i relation till hästen som ingår i interventionen.

7.1.4 Tid

Nästintill alla respondenter beskrev antal veckor, sessioner och total tidsåtgång som betydelsefullt för genomförandet och utfallet av deras intervention. Samtliga beskrev alla tidskomponenterna som centrala för interventionerna förutom IP7, som enbart definierade antal sessioner och tidsåtgång, vilket berodde på att hen var verksam inom ramen för ett familjehem där hästar alltid var närvarande. I litteraturöversikten definierar också alla, förutom en forskare, tiden interventionerna pågår fast på olika sätt (jfr. Champagne et al. 2016; Ewing et al. 2007).

Enligt respondenterna bör en hästunderstödd intervention pågå mellan 8–12 veckor. Samtliga respondenter, förutom två, hävdade dock att interventionsperioden ska vara exakt 12 veckor oavsett vilken målgrupp interventionen vänder sig till. Det skiljer sig från litteraturöversikten då fler artiklar nämner att interventionen bör pågå under tio veckor (jfr. Kern-Godal et al. 2016; Nurenberg et al. 2015). Resultatet kan ses som något överraskande med tanke på att respondenterna i övrigt betonade de centrala komponenternas anpassning till målgruppernas behov. IP3 gav en förklaring på varför just 12 veckor är mest gynnsamt för behandlingsutfallet och sa:

IP3: Om de [klienterna] ska få in det här posturala och räta på sig [...] behövs det jobbas in under lång tid och då är det 12 veckor som gäller och ingenting annat.

IP4 gav en likartad förklaring till varför det är lönsamt med just det veckoantalet inom hästunderstödda interventioner men var mer detaljerad avseende hur många gånger som krävdes för att uppnå vissa steg inom interventionen:

IP4: Säg att vi bara skulle ha 3 veckor alltså då hinner man inte se effekter [...] man hinner bara pröva 2–3 gånger med om det är bra utrustning [...] under 12 veckor ser jag om det är en bra metod att använda [...] och då kommer oftast den motoriska effekten, den kanske kommer där 6:e, 7:e eller 8:e veckan och där vecka 12 ser man [terapeuten] verkligen att ”oj vad bra de sitter på hästen och att de tar stöd” [...] man måste ha 12 veckor för det är då hinner man se effekterna av sitt arbete.

Till hjälp att tolka empirin används Lawton och Nahemows (1973: 665) ekologiska modell. Genom teorin går det att urskilja att 12 veckor möjliggör en överföring mellan individen och miljön. Klienten lyckas räta på sig och få in en bra hållning under 12 veckor. Om interventionen endast skett 3 veckor hade överföringen mellan den hästunderstödda miljön och individen, enligt respondenten, inte hunnit ske då hen menar att det behövs arbetas in under en längre tid. Om individen får möjlighet att träna på att använda sina posturala muskler, under 12 veckor tillsammans med hästen, gör det även att individen hinner få verktyg för att klara av att hantera situationer i den externa kontexten där hen exempelvis behöver kunna stå eller sitta upprätt.

Empirin avseende totalt antal sessioner varierar däremot mellan 5–36 stycken och den totala tidsåtgången för interventionerna ligger på ett spann mellan 8–144 timmar. Det ligger i linje med litteraturöversikten där interventionerna också varierar från 1–36 timmar (jfr. Dabelko-Schoeny et al. 2015; Ewing et al. 2007). Genomgående varierar därmed interventionerna när det kommer till totalt antal sessioner och total tidsåtgång. IP3 beskriver det såhär:

IP3: 45 minuter är planerat men sedan beror det på hur dagen är för just den patienten är det kanske 20 minuter man rider eller så är det 10 eller så är det 35 så det beror helt och hållet på orken.

Skillnaden kan komma att bero på det Lawton och Nahemow (1973: 665) kallar för det affektiva svaret vilket handlar om den inre aspekten av individ-miljö överföringen. Empirin visar att variationen avseende totalt antal sessioner och total tidsåtgång exempelvis beror på att vissa klienter inte orkar rida lika lång tid. Om respondenten inte avslutar interventionen inom 45 minuter kommer hen få ett negativt affektivt svar av klienten i form av trötthet. Om individen måste genomgå interventionen ”tiden ut” finns risken för att hen erfar och värderar upplevelsen som negativ. Det kallas negativ affekt och kan medföra till exempel en känsla av olust inom individen i interventionskontexten. När den professionella istället väljer att se till hur det är för just den individen den dagen ges möjlighet till att skapa det Lawton och Nahemow (ibid.) kallar för positiv affekt vilket handlar om att individen istället känner välbehag i interventionen.

Empirin visar också på att klienter, utöver interventionen tillsammans med hästen, ägnar sig åt andra saker såsom att äta, ligga i en hängmatta eller hålla på med andra djur på gården. IP5 sa såhär:

IP5: Patienterna kan vara här på hästgården och ligga i hängmattan och gå på promenader och alltså man kan vara här och läka [...] allting är frivilligt men det enda är om patienten har sagt ”ja” då behöver patienten ta sig hit men hon kan komma hit och säga ”jag lägger mig i en hängmatta” och så kan patienten ligga där alla timmarna och sedan gå hem och allt det andra kan man säga är erbjudanden de här med att rida, mocka och borsta hästen.

Utifrån empirin kan man se hur anpassningar görs i relation till olika målgrupper och det finns variationer inom ramen för den centrala komponenten tid. Om klienterna inte vill klappa en häst direkt anpassar den professionella interventionen så att individen kan göra annat under sin tid på gården. Respondenterna lyfter flera aktiviteter som klienten kan välja på under interventionstiden. Empirin visar att den totala tidsåtgången för interventionerna varierar beroende på ork men också beroende på att interventionerna kan inkludera annat än enbart mötet med hästen. Utifrån den ekologiska modellen kan det handla om att den professionella vill skapa en anpassningsnivå för klienterna där den yttre stimulansen varken är för stark eller för

svag för individen. Att få gå ut och göra något annat på gården eller korta ner tiden tillsammans med hästen verkar handla om att den professionella inte vill att det ska vara för påfrestande för klienten i interventionen utan att storleken på stimulansen ska upplevas som lagom (jfr. Lawton & Nahemow 1973: 660).

Vad som är lagom med stimulans kan se olika ut för olika individer då det beror på vilka erfarenheter individen har. Vissa klienter behöver göra saker såsom att äta eller umgås med andra djur emellan interventionen med hästarna medan andra behöver korta ner tiden helt och hållet. I den hästunderstödda interventionen finns möjligheter för klienter att hitta sin egen anpassningsnivå och de får chansen att skapa sin egen press (ibid.). Klienterna kan skapa sin egen press genom att exempelvis vara med hästen och den professionella lite längre än vad de egentligen orkar, men det sker under stödjande former där den professionella erbjuder klienten möjligheten att avbryta interventionen när den vill. Svaret på varför tiden varierar och därinom varför totalt antal sessioner och total tidsåtgång varierar är för att det sker ständiga anpassningar till olika målgrupper. Variationen och anpassningen verkar finnas till för att skapa en gynnsam interventionskontext för olika målgrupper.

7.1.5 Hästens egenskaper

Samtliga respondenter beskrev att hästens egenskaper har betydelse för genomförandet av interventionerna och behandlingsutfallet. Det överensstämmer delvis med litteraturöversikten då tio av 23 artiklar visar att de professionella vill att hästen ska besitta specifika egenskaper i interventionskontexten (jfr. Yorke et al. 2013; Malinowski et al. 2018). Egenskaper de professionella söker hos hästen är specifika för just den enskilde terapeuten, vilket gör att utsagorna varierar mellan respondenterna. Egenskaperna varierar även i litteraturöversikten (ibid.). Vissa vill ha en häst med en god rytm medan andra lägger fokus på att de är tålmodiga. Framträdande är dock att hästen bör vara trygg och lugn i interventionskontexten. Somliga forskare framhåller till och med det lugna temperament som den mest önskvärda egenskapen hos en terapihäst (Mueller & McClough 2016; Yorke et al. 2013). Fyra av sju respondenter tar upp egenskaperna lugn och trygg i sina utsagor. IP2 förklarade varför egenskaperna är viktiga när jag frågade följande:

I: Kan interventionen ske vart som helst?

IP2: Under förutsättningen att hästen är lugn eller att jag känner att hästen och ryttaren är trygga med varandra [...] jag har faktiskt gjort som så att jag åkt till ryttare [deras hästgård] också.

Respondenten beskriver att det är betydelsefullt för interventionerna att hästen är trygg och lugn i relation till platsen och klienten. Det har till och med varit så pass viktigt att respondenten i ovanstående utdrag valt att åka till ryttaren och deras egen gård. Egenskaperna beskrivs även i relation till steglängd och rörelsemönster. IP4 belyste det på följande sätt:

IP4: Och då har vi ju (.) ett par stycken hästar som är de tryggaste vi har så att säga [...] nästan alla klarar att sitta på dem och klarar av den rörelsen, den input som de ger (.) alltså lugna hästar med ett lugnt steg och förutsägbart rörelsemönster och som också klarar av att stå kvar länge vid rampen för det kan vara så att för en del tar det lång tid att komma på hästen [...] därför behöver man ha hästar som är *miljötränade för att vara lugna och trygga*.

Oavsett vilken utgångspunkt som tas för att beskriva hästens egenskaper syns det att en lugn och trygg häst erfordras inom interventionerna. Sett utifrån den ekologiska modellen (Lawton & Nahemow 1973) handlar det om att egenskaperna skapar en förutsättning för en lyckad häst-klient överföring. Hästen, klienten och den professionella är beroende av varandra i interventionen. Hästen är beroende av att klienten är trygg med hen men klienten är också beroende av att hästen är trygg med hen. Den professionella är emellertid beroende av att både häst och klient är lugna och trygga med varandra då det, som IP2 berättar, är en förutsättning för att hen ska kunna arbeta med dem båda. Det går inte att förstå de specifika egenskaperna den professionella söker i hästen utan att se till hästens omgivning och människorna kring den (jfr. Lawton & Nahemow 1973: 619). Alla påverkar varandra. Om hästen inte varit i en interventionskontext hade möjligtvis lugnet och tryggheten inte varit egenskaper man erfordrat. Respondenterna berättar exempelvis om ridsportens värld där de menar att människan istället vill ha en häst med mycket nervositet då det skapar en annan känslighet för ryttarens hjälper (kommandon). Hästens egenskaper anpassas således till interventionskontexten.

Ur ovanstående utdrag syns att hästens egenskaper även anpassas till målgruppernas behov. Hästarna ska vara lugna för att kunna klara av att stå vid rampen så att klienterna kan komma upp på dem men de ska också vara trygga för att alla individer ska klara av att sitta på dem samt hantera dem från marken. Allt handlar om individens kompetens och att omgivningens krav ska vara lagom i förhållande till individens kompetens. Sett, utifrån den ekologiska modellen, handlar det om att motverka obalans som kan uppstå om hästen är stressad eller otålig. När det kommer till individer med olika typer av problematiker får påfrestningarna i miljön inte bli för stora för dem att klara av. Hästens egenskaper hjälper därmed till att skapa en balanssituation i interventionskontexten (jfr. Lawton & Nahemow 1973: 663).

Egenskaperna de professionella söker i hästen varierar dock. Lugna och trygga hästar erfordras i störst utsträckning men därmed inte sagt att det alltid erfordras. En klient med

hög individuell kompetens måste till exempel utmanas med mer påfrestning. IP6 förklarade det följaktligen:

IP6: Ibland kommer tjejer som kan rida jättebra och ibland kommer tjejer som vill ha mer utmaning och då rider de på en annan häst för att få lite mer utmaning.

IP6 uttrycker att det ibland kommer tjejer som vill ha mer utmaning till gården. Utmaningen, menar flera respondenter, består av att hästen är ”mer vaken”. Uttrycket ”mer vaken” verkar handla om att hästen är mer reaktiv än de lugna hästarna. Respondenterna framför även att det kan handla om att hästen är envis och då ligger utmaningen i att få hästen medgörlig vilket den lugna hästen redan är från start. Hästarna har, med det sagt, också olika förmågor såsom att vara envisa, snälla och/eller lugna. I empirin går det att urskilja att de professionella därmed även anpassar klient utifrån hästens förmågor. Den hästunderstödda interventionskontexten kan på så sätt beskrivas som komplex, ur ett ekologiskt perspektiv, då alla därinom påverkar och är beroende av varandra (jfr. Lawton & Nahemow 1973: 619).

Om hästarna inte medför utmaningar i vissa interaktioner finns risken för att individer, likt tjejerna i föregående utdrag, känner understimulans (jfr. Jönson & Harnett 2015: 64). Med utgångspunkt i Lawton och Nahemows ekologiska teori (1973: 663) handlar det om att tjejerna har en större individuell kompetens i interventionskontexten. Det handlar inte om att tjejerna har mer kompetens än någon annan i den externa kontexten men de verkar ha det i interventionskontexten. Om tjejerna skulle fått genomgå en intervention med en lugnare häst finns en risk för understimulans men också frustration. Även IP1 betonade att utmaning är en anledning till att anpassa hästens egenskaper i relation till vissa individer fast följaktligen:

IP1: Alltså är man [klienten] försiktig och rädd och inte så rörlig och så då kanske jag tar en av de äldsta och lugnare hästarna medan om man är mer en person som vill ha utmaningar då kan man ta en häst som går lite fortare.

I: Ja okej, så det är så du tänker när du parar ihop klient och häst?

IP1: Mm [...] Och så får de ju också välja själva vad de vill liksom.

I: Hur väljer dem då?

IP1: Ja det beror nog på om de vill ha den här utmaningen eller om de vill liksom känna sig trygga lite så.

Det finns därmed variationer inom ramen för hästens egenskaper. Den professionella erfordrar oftast en lugn och trygg häst men ibland måste den professionella hitta en häst med specifika egenskaper som ger klienten mer utav en utmaning. Det gäller att den professionella hittar den ”rätta” hästen som skapar stimulans och som gör att klienten får ut något av interventionen. Varje häst kan passa in i en interventionskontext men kontexten är beroende av hur hästens egenskaper och klientens individuella kompetens överensstämmer med varandra.

7.1.6 Behandlingskonstellation

I empirin framträder även en annan central komponent som är behandlingskonstellationen. Av de sju intervjuer som gjordes beskrev nämligen alla att behandlingskonstellationen är av vikt för interventionernas genomförande och behandlingsutfall. Samtliga bedrev sina interventioner i grupp förutom IP2 som bedrev sina interventioner både i grupp och individuellt. I 20 av 23 artiklar belyses också att interventionerna ges i grupp (jfr. Lanning et al. 2017; Silkwood-Sherer et al. 2012). Det var endast i tre artiklar som de professionella arbetade med klienterna individuellt men det gavs ingen vidare förklaring till varför det ser ut på det viset (Dabelko-Schoeny et al. 2015; Yorke et al. 2013; Rydzkowski 2017). IP1 gav dock en förklaring till varför det ser ut på det viset:

I: Vilka passar inte in i grupp skulle du säga?

IP1: De som inte känner sig mogna för en grupp eller så och då tror jag nog att det finns vinster att göra enskilt alltså en terapeut och en häst och en klient liksom.

I: Ja okej, finns det någon speciell målgrupp som du tänker på att du gärna vill ha individuellt?

IP1: Det är ju om man tycker att det är väldigt svårt att vara i grupp eller att man har så stora problem så att man inte är redo att dela med sig att det blir för jobbigt liksom då tror jag det är bättre att vara enskilt.

I: Ja och vilka tycker du passar i gruppssessioner?

IP1: (Ehm) det är ju om man inte har så akuta problem så att det känns hyfsat okej liksom för det är ju också viktigt att lära sig socialt samspel och de har ju väldigt roligt tillsammans hästar och människor också liksom och man lär sig mycket av varandra men det är kanske nästa steg liksom mår man riktigt dåligt kanske man behöver individuellt [...] Men när man har kommit ur det värsta så kanske man har nytta av gruppen också så det kanske är en utvecklingsfas i det.

Respondenten redogör för anledningarna till varför individuella sessioner skulle fungera bättre för vissa klienter. Respondenten lyfter bland annat att vissa individer inte känner sig mogna för gruppssammanhang och inte är redo att dela med sig till gruppen. Det ska kännas bra för individen att vara i gruppen för det är först då individen kan ta till sig saker och lära sig om till exempel socialt samspel i det hästunderstödda gruppssammanhanget. I interventionskontexten anpassar den professionella förutsättningarna. Till en början får individen sessioner enbart med hästen och den professionella tills denne är mogen för att ta nästa steg och ingå i gruppssessioner. Sett utifrån den ekologiska modellen (Lawton & Nahemow 1973: 663) handlar det om att förhindra obalansen som kan uppstå om man tvingar individen att ingå i gruppssessioner men det handlar också om att återställa balansen så att individen kan ingå i gruppssessioner i framtiden och ta del av exempelvis gruppens sociala verkan.

Respondenten skildrar det som två olika steg där det första steget är individuella sessioner, om individen mår väldigt dåligt eller inte är mogen för gruppen, och nästa steg är gruppssessioner, när individen mår bättre och är mogen för gruppen. I första steget handlar det därmed om en anpassning till individens interna förmåga och att arbeta med det affektiva i

interventionskontexten då klienten mår ”riktigt dåligt” eller ”inte är mogen för gruppen”. I det andra steget kan den professionella istället arbeta med anpassning till den yttre miljön, det vill säga, med det adaptiva beteendet. Klienten får till exempel lära sig om socialt samspel och att förhålla sig till andra människor vilket individen sedermera även kan ta med ut i den externa kontexten (jfr. Lawton & Nahemow 1973: 621). Den professionella anpassar behandlingskonstellationen och höjer på så sätt gradvis individens kompetens i interventionskontexten och/eller i den externa kontexten (Lawton & Nahemow 1973: 663). Det handlar om att ge individen en chans att anpassa sig till miljön. Anpassning både till den yttre miljön, det vill säga, den hästunderstödda miljön såsom gården, hästarna och utrustningen men också om anpassning till de förändringar som sker i individens interna förmågor såsom förmågan att befinna sig i en grupp eller att bli av med den inre rädslan för sociala sammanhang. Det sker kontinuerliga anpassningar både i klienterna och i miljön utanför dem (Lawton & Nahemow 1973: 621).

Det finns många anledningar till varför gruppssessioner verkar föredras inom interventionerna. Det respondenterna framförallt lyfte upp som en anledning var att de som genomgår hästunderstödda interventioner kan lära sig saker av varandra. Individer med samma typ av problematik, såsom stressrelaterad ohälsa, kan till exempel se att de inte är ensamma i sin ohälsa. Respondenterna menar även att det skapas en annan dynamik i grupper och klienterna får vänner i sammanhanget. IP2 sa exempelvis:

IP2: Så i en grupp har du liksom 5–7 deltagare. Alla har bra tips- ingen tror att de kan någonting men alla har jättestor erfarenhet så det handlar mer om att katalysera det och att ta till vara på att några är mer erfarna med hästar och några är mindre, de får lära av varandra [...] och de får *vänner* och en stor del i (.) psykisk ohälsa handlar ju om brist på vänner och tilltro till andra och det kan du inte träna med en till en situation du måste träna i grupp.

Med utgångspunkt i copingbegreppet kan gruppen ses som en resurs. Individen kan med hjälp av gruppen förändra och hantera problem samt reglera sina känslomässiga sätt att reagera på problem (jfr. Lazarus & Folkman 1984: 141). IP2 beskriver det som att det handlar om att lära sig av varandra. Utifrån Lazarus och Folkman (ibid.) kan man se att coping också är en processorienterad företeelse. De menar att en individs copingstrategi kan förändras när miljön förändras för individen. Om individen sätts i en kontext i vilken andra klienter befinner sig i, istället för enbart tillsammans med en häst och den professionella, skapas därmed ytterligare möjligheter för hen att lära sig nya copingstrategier med hjälp av gruppen. Det handlar på så sätt också om rollinläring då individernas inläring inte enbart sker individuellt utan även sker i det sociala sammanhanget.

IP2 beskriver att individen inte kan träna ensam på tilltro utan gruppen krävs i sammanhanget. För att tolka empirin kan Lazarus och Folkmans (1984: 150) begrepp problemfokuserad coping användas. Individen får nämligen med hjälp av gruppen konkreta strategier som används för att förändra yttre omständigheter. Individen får, i gruppssammanhanget, lära sig strategier för att arbeta med sin tillit vilket de senare kan ta med sig ut i den externa kontexten. Sett utifrån teorin (ibid.) måste individen fatta beslut kring tillitsproblemet i den häst-understödda kontexten för att sedan kunna lösa svårigheten med tilliten i den externa kontexten. Beroende på vem man är används dock olika problemfokuserande strategier. En strategi är till exempel att klienten lär sig nya förmågor såsom att släppa kontrollen och/eller lita på gruppen samt hästen. En av intervjupersonerna berättar om det följaktligen:

I: Vad är tanken bakom att inte rida ”vanligt” som du kallar det?

IP5: Ja det handlar bland annat om att individen släpper kontrollen och kan vara mycket mer mindful, du måste vara förberedd de är ju inte alltid så skönt att sitta på något som helt plötsligt svänger höger utan förvarning.

Tanken med interventionen är att klienten ska hitta nya strategier såsom att till exempel släppa kontrollen i situationen och inte att man ska rida ”vanligt” vilket ligger i linje med problemfokuserad coping. Respondenten är dock även inne på att individen tränar på känslfokuserad coping när hen beskriver att hästen kan svänga när som helst utan förvarning. Klienten måste nämligen hantera situationen genom att vara ”mindful”, det vill säga, ha en medveten närvaro när hästen svänger utan förvarning i interventionen istället för att fly från situationen. Känslfokuserad coping handlar om att försöka få bort tankarna från en situation som kan upplevas som påfrestande (ibid.).

Empirin visar att behandlingskonstellationen är avgörande för genomförandet och utfallet av interventionerna. Interventionerna ges nästintill alltid i en gruppkonstellation och det verkar bero på att individerna i gruppssammanhanget kan erbjuda hjälp och lära sig av varandra. Individen får även nya förmågor med hjälp av gruppen och får möjlighet att arbeta på sina copingstrategier med hjälp av andra samtidigt som individen får ett känslomässigt stöd av gruppen. Ett fynd som däremot inte passar in i teorisammanhanget är vänskapen som IP2 menar bildas sinsemellan klienterna. Att få vänner är inte en del av den ekologiska modellen även om IP2 för resonemanget mot att vänskap handlar om kompetens och att det tränas. Å ena sidan tränas vänskap men å andra sidan sker det ändå. Vidare diskussion om vänskap görs under avsnittet ”verksamhetens sociokulturella dimensioner”.

7.1.7 Behandlingsmål

Att ha behandlingsmål ses som avgörande för genomförandet och behandlingsutfallet vilket gör behandlingsmål till en central komponent. Behandlingsmålen varierar dock till stor del sinsemellan respondenterna vilket överensstämmer med litteraturöversikten (jfr. Hauge et al. 2013; Cerulli et al. 2014). I intervjumaterialet återfinns trots det tre genomgående behandlingsmål vilka är: självförtroende, aktivering och att ha ett socialt sammanhang. Dessa kan delvis kopplas ihop med de framträdande behandlingsmålen i litteraturöversikten (jfr. Champagne et al. 2016; Drnach et al. 2010; Hawkins et al. 2014). Så här berättar IP4 om anledningen till varför just självförtroende är ett viktigt behandlingsmål:

IP4: Om man är väldigt *rädd, känslig* och varit *utsatt* kan målet vara ökat självförtroende och man kan prata om vad hästen *upplever* eller vad hästen kan bli *rädd* för [...] och hur hästen kommunicerar och hanterar det så att det brukar jag ha i tanken (.) det är ju utvecklande på många sätt särskilt om man har självförtroende som mål i just behandlingen tillsammans med hästen.

IP4 beskriver att självförtroende är ett centralt behandlingsmål för individer som är rädda alternativt känsliga eller om de varit utsatta. Respondenten redogör också för att dessa individer kan dra nytta av hästens upplevelser och rädslor samt se till hur hästen hanterar det. Förklaringen kan kopplas ihop med copingteorin (Folkman & Lazarus 1984: 153). IP4 likväl som resterande respondenter pratar nämligen om hur klienter ser att hästen inte kan fly från situationer utan måste acceptera exempelvis att gå över en bäck eller något annat hinder. IP1 sa också att:

IP1: Hästarna måste acceptera massa leksaker, plastdunkar och bollar och det ser klienterna.

Respondenterna menar att klienterna ser att de inte är ensamma om att vara rädda för något och att de ser hur hästen hanterar situationen. Hästen visar, sett utifrån teorin, hur känslofokuserad coping går till (ibid.). Individen måste, liksom hästen, förhålla sig till och hantera de känslor som olika situationer skapar vilket i sin tur bygger upp individens självförtroende.

Det andra centrala behandlingsmålet inom interventionerna är aktivering. Respondenterna framhåller fysisk aktivering men också kognitiv aktivering som viktigt. Behandlingsmålet aktivering kan även ses inkludera förbättrad grovmotorik vilket är ett framträdande behandlingsmål i litteraturöversikten (jfr. Hawkins et al. 2014; Heffernan 2017). I nedanstående utdrag belyses aktivering i relation till en individ med förvärvad hjärnskada:

IP3: Aktivering är ett viktigt behandlingsmål det kan vara någon sjukgymnast som (ehm) har en patient i behandling och så ser hon att det är en patient med förvärvad hjärnskada som har nedsatt balans och som behöver komma igång med sin gång kanske och då kan man se att den här patienten skulle kunna ha nytta av en period med hästunderstödda interventioner [...] så att det finns ett mål med det och då kanske målet är att öka gånghastigheten eller (eh) förbättra balans i gång.

Till hjälp att tolka empirin används Lawton och Nahemows (1973: 659) begrepp miljöpress. Miljöpressen i ovanstående utdrag avser normativa egenskaper såsom gång och balans. Begreppet miljöpress används då empirin talar för att sjukgymnasten försöker framkalla ett svar, i form av ökad gånghastighet eller förbättrad balans i gång, med hjälp av den hästunderstödda interventionen. Den hästunderstödda interventionskontexten skapar press i form av aktivering men under stödjande former. Individen får i interventionskontexten möjlighet att komma igång med sin gång och balans. Med andra ord ökar personen sina förmågor i den hästunderstödda kontexten. Interventionskontexten blir en träningsmiljö i vilken individen får öva på att hantera miljöpressen för att därefter ta med dessa förmågorna ut i den externa miljön.

Respondenterna beskrev också ”att få ett socialt sammanhang” som ett behandlingsmål. Det sociala sammanhanget kan dock inte beskrivas som ett behandlingsmål genom det teoretiska verktygen vilket gör att jag valt att placera en vidare diskussion kring det under ett eget avsnitt vilket benämns som ”verksamhetens sociokulturella dimensioner”.

7.1.8 Teorianvändning

Genomgående betonar samtliga respondenter också att deras interventioner bygger på någon form av grundtanke men tankarna verkar variera. Somliga har grundtankar som bygger på beröring och kroppsrörelse vilket kan kopplas ihop med det adaptiva beteendet då klienten får möjlighet att träna på att agera och reagera på saker genom kroppsrörelse och beröring (Lawton & Nahemow 1973: 660). Andra har dock en gedigen teori som deras interventioner bygger på såsom anknytningsteori. Anknytningsteorin kan istället kopplas ihop med det affektiva beteendet då det handlar om interna känslomässiga saker som sker i individen såsom tillitskapande (ibid.). Denna splittring avseende grundtankar och teorier, utifrån respondenterna, ligger i linje med litteraturöversikten då tankarna varierar även därinom. Hästunderstödda interventioner verkar genomgående bygga på olika idéer, tankar och teorier (jfr. Rydzkowski 2017; Lanning et al. 2017; Wilson et al. 2017).

Respondenterna betonar dock vikten av att interventionerna bygger på en grundtanke men de pratar inte lika mycket om att det finns en uttalad teori som just deras interventioner bygger på. Trots att de inte pratar i lika stor utsträckning om att det finns en teori som deras interventioner bygger på finns det ett tänkande kring teorier som gör att teori blir en central

komponent. Sådär beskriver en respondent förhållandet sinsemellan hans hästunderstödda interventioner och teori:

IP6: Alltså på min hemsida så står det att det finns en teori i grunden men precis just vad det är nu så kan jag inte haspa ut nu men jag vet att det står där så du kan läsa det där men jag vet ju att det hästarna *gör* här det är att dem ska bidra till självförtroende och *mod* att man ska våga närma sig dem och att man ska dela med sig alltså att dem ska få ett välbefinnande och vi fokuserar på faktorer som bibehåller hälsa.

Initialt framkommer det att intervjupersonen inte vet vad hans hästunderstödda interventioner bygger på för teori och intervjupersonen hänvisar mig till att läsa på hans hemsidan. Ur empirin kan det dock urskiljas att respondenten har ett salutogent förhållningssätt. Respondenten berättar nämligen om att hen fokuserar på faktorer som bibehåller hälsan och att hästarna bland annat ska bidra till ett välbefinnande hos individen som genomgår interventionen. Med utgångspunkt i den ekologiska modellen handlar välbefinnande om att individen har en känsla av välbefinnande i den hästunderstödda interventionskontexten och den professionella strävar efter att få ett positivt affektivt svar (jfr. Lawton & Nahemow 1973: 660). IP5 sa också att:

IP5: Vi jobbar ju väldigt mycket på det friska [...] vi är starkt inriktade på *läkning* och vad som *hjälper* och vad som *läker* men man kan säga att vi följer ju liksom ingen teori.

I empirin syns det att det finns en gemensam teoribildning då samtliga respondenter mer eller mindre betonar storheten i ”det som hjälper”. Empirin kan förstås med hjälp av den ekologiska modellen då man kan säga att en individ ”läker” när det finns en balans mellan miljöpress och den individuella kompetensen (Lawton & Nahemow, 1973: 659). Jag vill mena att det, utifrån intervjumaterialet, finns ett salutogent förhållningssätt trots att respondenterna inte uttalar sig och säger att det finns en gemensam teoribildning. Respondenterna uttrycker snarare det motsatta. Exempelvis säger IP5 i ovanstående utdrag ”vi följer ju liksom ingen teori” trots att hen uttryckligen också säger att ”vi jobbar ju väldigt mycket på det friska”.

Litteraturoversikten och intervjumaterialet pekar på att det finns teorier som genomsyrar interventionerna såsom det salutogena perspektivet men också anknytningsteorin och olika inlärningsteorier (jfr. Kern-Godal et al. 2016; Rydzkowski 2017; Heffernan 2017). Så trots att respondenterna inte upplever att det finns teorier, som det hästunderstödda arbetet bygger på, så går det att argumentera för att det faktiskt finns teorier som genomsyrar hästunderstödda interventioner utifrån både litteraturoversikten och intervjumaterialet.

7.1.9 Utfallsmått

En komponent som 18 artiklar av 23 diskuterade, i litteraturöversikten, var utfallsmått (jfr. Nurenberg et al. 2015; Hawkins et al. 2014; Cerulli et al. 2014). Utfallsmåttet används för att forskarna vill ha ett mått på effekten av den hästunderstödda intervention de gör (ibid.). Utfallsmått sågs som betydelsefullt för behandlingsutfallet i artiklarna och utfallsmått blev därmed en central komponent utifrån litteraturöversikten samt fick en plats i tabell 1 (se bilaga 3). Diskussionen om utfallsmått saknas dock i intervjumaterialet vilket gjort att en central komponent tagits bort i tabell 2 (se bilaga 4).

En intressant reflektion är varför utfallsmått inte diskuteras eller ens framhålls i någon mening av respondenterna. De verkar inte se utfallsmåttet som en central komponent och det verkar inte heller uppleva att utfallsmått påverkar behandlingsutfallet på samma sätt som forskarna menar att det gör. Om utfallsmåttet tas bort i den hästunderstödda interventionen står och faller inte interventionen på det. Jag vill mena att resultatet möjligen beror på att respondenterna ser andra delar som mer centrala på fältet medan man i forskningssammanhang ser det som att det är en central komponent för utvecklingen av hästunderstödda interventioner.

7.2 Adaptiv koordination – interventionens kärna

De för studien valda teorierna visar att det ständigt sker anpassningar inom den hästunderstödda interventionskontexten och anpassningar sker genom olika komponenter i relation till olika målgrupper. Görs inte anpassningar blir det svårt att genomföra interventionerna. Jag har valt att benämna dessa ständiga anpassningar till målgruppers och individers skilda behov och förmågor för *adaptiv koordination*. *Adaptiv koordination* är därmed en central komponent som kan adderas till tabell 2. Jag vill framhålla att den *adaptiva* aspekten står för den ständiga anpassningen som sker i relation till olika målgrupper medan *koordination* handlar om den hästunderstödda interventionskontextens komplexitet. Studien visar, i min mening, att interventionskontexten som skapas, i sig, är mycket komplex då den innehåller flera centrala komponenter såsom den fysiska kontexten och behandlingskonstellationen samtidigt som den hålls samman genom att den professionella ständigt koordinerar komponenterna så att de passar individers skilda förmågor.

Komplexiteten kan återkopplas till Blom, Morén och Nygrens (2011: 17–18) diskussion om det sociala arbetets komplexitet. Författarna (ibid.) menade som bekant att det är svårt att veta vad som fungerar i socialt arbete eftersom man inte vet vad som är i den svarta lådan. Likaså är det svårt att förutspå vad som fungerar i hästunderstödda interventioner. Det

går dock att konstatera att interventionernas svarta låda består av flera centrala komponenter vilket gör interventionskontexten komplex. Komplexiteten medför även att de professionella ständigt måste anpassa sig till olika målgrupper. Det som därmed också går att konstatera är att *adaptiv koordination* behövs inom hästunderstödda interventioner och jag förutsätter att komponenten även återfinns i det sociala arbetets svarta låda då komponenten har en stor betydelse för interventionernas behandlingsutfall.

Adaptiv koordination synliggörs inte i litteraturöversikten men utifrån intervju-materialet blir komponenten avgörande. Jag menar att *adaptiv koordination* är den del av essensen som är överordnad resterande centrala komponenter. Intervjumaterialet visar nämligen att det sker en ständig anpassning i förhållande till samtliga centrala komponenter vilket gör att jag också är beredd att påstå att komponenten är kärnan i hästunderstödda interventioner. För att exemplifiera kan man se att det inte går att genomföra en hästunderstödd intervention om den professionella inte anpassar utrustningen till en individ med somatiska besvär. Det går inte heller att befinna sig i en viss fysisk kontext om den professionella inte koordinerar så att kontexten passar för målgruppens och hästens behov och förmåga. Möjligtvis ska en klient som har social fobi inte befinna sig i en inomhusmiljö med flera individer som rider samtidigt. Det sker i det första exemplet en *adaptiv koordination* då utrustningen anpassas utefter målgruppernas olika behov och krav. Man kan se hur utrustning adaptivt koordineras för målgrupper med somatiska besvär genom att den professionella exempelvis använder stigbyglar och en sadel. Likaså kan interventionen inte genomföras om den fysiska kontexten, i det senare exemplet, inte adaptivt koordineras utefter klienten med social fobi.

Viktigt att poängtera är att det däremot inte verkar göras en *adaptiv koordination* vad gäller utbildning. De professionella kan ha ett behandlande yrke utan att de arbetar med de yrkesspecifika målgrupperna. Exempelvis syns i studien hur fysioterapeuter arbetar med balans och gång hos olika målgrupper men de arbetar även med trauma, ätstörning, smärta och stress. Det sker dock en *adaptiv koordination* i relation till hästkunskap då den professionella måste ha en gedigen hästkunskap för att kunna matcha ”rätt” häst till ”rätt” individ. Har den professionella inte hästkunskap har denne inte heller förståelse för att en individ med låg kompetens exempelvis behöver ha en lugnare häst för att kunna genomgå interventionen. Det sker på så sätt ständigt en anpassning utifrån den professionellas hästkunskap.

Adaptiv koordination, i relation till olika målgrupper, sker även när det kommer till tid. Ett överraskande resultat var, som tidigare nämnts, att antal veckor inte anpassas i alla avseenden såsom resterande centrala komponenter. Samtliga respondenter, förutom två, hävdade nämligen att interventionsperioden ska vara exakt 12 veckor oavsett vilken målgrupp

interventionen vänder sig till. Det verkar handla om att de professionella ser behandlings-effekter först efter 12 veckor. Flera respondenter uttryckte att de hade provat att ha färre veckor än 12 veckor men de menade att de inte hann se effekterna av sitt arbete då. Genom teorin går det att urskilja att 12 veckor är det veckoantal som, enligt respondenterna, möjliggör en överföring mellan individen och miljön.

Den adaptiva aspekten avseende tid går dock att urskilja när den professionella gör en anpassning vad gäller total tidsåtgång och antal sessioner. Till exempel sker *adaptiv koordination* i förhållande till klientens trötthet, lust att rida samt hästens humör för dagen. Det visar även på komplexiteten i interventionerna då flera delar samspelar samtidigt såsom ork, lust och humör. Interventionskontexten är mycket komplex och hålls samman genom att den professionella koordinerar utefter individen men inte att förglömma även hästen. Det sker således även en *adaptiv koordination* i förhållande till hästens egenskaper. Det syns i empirin att vissa klienter behöver en häst med god rytm medan andra behöver ha en lugn häst. Respondenterna anpassar hästens egenskaper så att de passar målgruppernas kompetens men de anpassar också målgruppernas kompetens till hästens egenskaper då hästen kan vara mer eller mindre nervös eller envis.

Adaptiv koordination sker också när det kommer till behandlingskonstellationen. Till en början får vissa individer enskilda sessioner, enbart med hästen och den professionella, tills denne är mogen nog för att ta nästa steg och ingå i gruppssessioner. Respondenten skildrar här den adaptiva aspekten i form av två olika steg där det första steget handlar om att tillhandahålla individuella sessioner, om individen mår väldigt dåligt eller inte är mogen för gruppen, och nästa steg är gruppssessioner, när individen mår bättre och är mogen för gruppen. Det sker även en ständig anpassning när det kommer till behandlingsmål i förhållande till olika målgrupper. Exempelvis lyfter respondenterna att självförtroende är ett behandlingsmål för individer som har varit utsatta eller är känsliga alternativt rädda av sig medan aktivering är ett behandlingsmål för målgrupper med förvärvad hjärnskada.

Det som är självklart är därmed att de professionella ständigt förhåller sig till *adaptiv koordination* i den hästunderstödda interventionskontexten. Läsaren bör ta med sig att den här komponenten är överordnad alla andra centrala komponenter såsom utrustning, fysisk kontext och tid. Komponenterna är kärnan i interventionerna då det ständigt sker adaptationer till målgruppernas skilda behov och förmågor samtidigt som samtliga komponenterna hålls samman genom koordination.

7.3 Verksamhetens sociokulturella dimensioner

Det finns ytterligare en komponent som inte fångas in av litteraturöversikten. Denna del är inte lika uttalad av de professionella men det finns aspekter som indikerar på att verksamheten har sociokulturella dimensioner och jag vill mena att dessa är viktiga för förståelsen av interventionerna. Det handlar bland annat om hästens kulturella och sociala betydelse. Jag inleder därför med ett utdrag från IP2:

IP2: Målet med de ätstörda tjejerna var att de skulle kunna, efter att ha varit inlagda, ha tillgång till en hobby med lägre krav där de också kunde komma in i ett socialt sammanhang som var annat än ätstörningssammanhanget och de valde ofta att stanna kvar och arbeta på gården eller fortsätta med fritidsridning.

Ur ovanstående utdrag kan man se hur den hästunderstödda miljön skapar ett sammanhang vilket fungerar i relation till tjejer med ätstörningsproblematik. Tjejerna kommer in i ett socialt sammanhang annat än ätstörningssammanhanget. Att den hästunderstödda miljön kan bli ett fritidsintresse för tjejer skapar, det jag vill kalla, för en sociokulturell dimension. Det handlar inte längre om ett behandlingsmål såsom aktivering för att uppnå bättre gånghastighet i den externa kontexten. Det handlar inte heller om att öka självförtroendet i interventionen för att sedan ta med självförtroendet ut i den externa kontexten. Resultaten visar här att den hästunderstödda miljön blir ett sammanhang, i sig, vilket tjejerna kvarstannar i. Hästunderstödda interventioner ger möjlighet till vänskap och ett nytt fritidsintresse. Tjejerna verkar känna sig socialt inkluderade och har ett nytt gemensamt intresse, det vill säga, hästintresset. Ur empirin görs därmed upptäckten av *verksamhetens sociokulturella dimensioner* vilket handlar om hästens kulturella och sociala betydelse för människan. En individ får genom hästunderstödda interventioner inte enbart chansen att uppnå ett behandlingsmål utan också, i vissa fall, får hen ett fritidsintresse.

En annan aspekt att ta upp, i förhållande till ovanstående utdrag, är genusaspekten. Denna aspekt är nämligen en oundviklig del av hästens kulturella och sociala betydelse om man både ser till litteraturöversikten och intervjustudien. Genusaspekten i den hästunderstödda interventionskontexten skiljer sig dock åt från den rådande hästkulturen vilket kan vara förvånansvärt för en del. I hela 18 artiklar syns att både pojkar och flickor genomgår hästunderstödda interventioner. Fem av sju respondenter menar också att de riktar sina interventioner mot båda könen. De övriga två respondenterna menar däremot att deras interventioner enbart är till för tjejer och de betonade att de främst arbetade mot det kvinnliga könet. IP6 sa till exempel såhär:

I: Och du hade bara tjejer här?

IP6: Mm.

I: Finns det någon anledning till det?

IP6: Att jag gillar att jobba med kvinnor? Alltså jag får inte säga nej till män men jag försöker lotsa över män [...] vi är ju fem gårdar [...] som är upphandlade och den ena kvinnan jobbar med sin man och där är det en man alltid så jag lotsar dem dit vi vill ha en fredad zon här.

Det kan urskiljas att kvinnor alltså aktivt väljs ut av den professionella och det kvinnliga könet får chansen att tillhandahålla hästunderstödda interventioner trots att interventionerna bör vara riktade gentemot både män och kvinnor. I litteraturöversikten väljs också det kvinnliga könet ut i två artiklar (Cerulli et al. 2014; Carlsson 2017). Inte att förglömma är dock att 18 artiklar och fem av respondenterna uttryckligen påpekade att interventionerna riktar sig mot båda könen. IP3 sa bland annat såhär:

IP3: Det är blandat det är inte så att det är mycket tjejer och lite killar eller tvärtom.

Det är fler respondenter och artiklar som pekar på att interventionerna vänder sig till båda könen. Det kan också framhållas att ingen av respondenterna belyste att det var fler män än kvinnor som tillhandahöll interventionerna och i litteraturöversikten finns det endast en studie som enbart riktar sig till män (Drnach et al. 2010). Det jag vill poängtera är således att den hästunderstödda interventionskontexten skiljer sig från den normaliserade och kulturellt etablerade bilden som finns inom ridsportens värld där det kvinnliga könet är betydligt mer förekommande än det manliga. Enligt statistik från Riksidrottsförbundet (2005: 7) är andelen kvinnor 87% medan andelen män är 13% i ridsporten. Interventionerna inbegriper, med det sagt, en genusaspekt som inte omedelbart kan infogas i den teoretiska ramen och de begrepp som guidat min analys.

Diskussionen kräver att den modell jag skisserat på sida 16 kompletteras. Teorierna som har guidat min analys pekar nämligen på att vissa saker görs för att individen ska må bättre i interventionskontexten, till exempel anpassas utrustningen, medan andra saker görs för att den externa kontexten ska fungera bättre, till exempel arbetar den professionella med tillit. Det har därför skapats en tredje kontext ur empirin som varken är interventionskontexten eller den externa kontexten och jag har, som sagt, valt att kalla kontexten för *verksamhetens socio-kulturella dimensioner*. Inom den återfinns saker som varken görs för att interventionskontexten ska bli bra eller för att saker ska fungera i den externa kontexten. Här handlar det om att individer kvarstannar i hästmiljön i form av ett fritidsintresse men också att gruppen, i interventionskontexten, blir vänner utanför kontexten. En klient med låg kompetens likväl som den med hög kompetens kan båda två erhålla vänskap och ta med vänskapen ut i den externa

kontexten. Det handlar inte heller om affektiva svar då vänskap inte handlar om hur individen erfar eller upplever interventionskontexten utan vänskapsband bildas ändå. Vidare är vänskap inte en copingstrategi då vänskap inte är en konkret strategi som individen använder. En människa får vänner trots att det inte ligger i interventionen att få vänner. Schematiskt kan man tänka sig en liknande bild som den som presenterades i teoriavsnittet men nu har jag lagt till *verksamhetens sociokulturella dimensioner*.

Verksamhetens sociokulturella dimensioner kan sägas existera då det redan finns en etablerad hästkultur som existerar utanför interventionskontexten och ibland blir individer som genomgår hästunderstödda interventioner även en del av den hästkulturen. Det finns redan en kultur runt hästen likväl som det redan finns en kultur runt exempelvis trädgårdar. Individer, som genomgår trädgårdsterapi, kan till exempel skaffa sig en odlingslott där de också får ett annat sammanhang (jfr. Nilsson 2009). Det sociala i begreppet inkluderar därmed kamratskap men också olika typer av praktiker och verksamheter som individen sedermera kan verka inom.

Begreppet har konstruerats då studiens resultat visar att den hästunderstödda verksamheten kan bli ett sammanhang, i sig, vilket individer kvarstannar i. *Verksamhetens sociokulturella dimensioner* kan urskiljas i tidigare studier men denna tredje kontext har inte fått en benämning tidigare. I Sven Forslings rapport (2001) "Flickan och hästen" syns till exempel att han har skapat ett utbildningsprogram på sitt SIS-hem där han tillhandahåller hästunderstödda interventioner. Utbildningsprogrammet består i att flickorna, som genomgick interventionerna, även fick en djurvårdarutbildning med inriktning mot hästhushållning där de sedermera kunde bygga på sin utbildning för att också bli hovslagare. Det skiljer sig åt från många interventioner som redan har ett färdigt bestämt antal sessioner såsom familjeterapi. Familjeterapeutiska interventioner bildar till exempel, i sig, inte en tredje kontext som individer väljer att stanna kvar i (jfr. Bayard Burfield, 2018).

8 Avslutande diskussion

Uppsatsen bygger på dels en systematisk litteraturöversikt och dels en kvalitativ intervjustudie. I litteraturöversikt har 23 artiklar, av både kvalitativa och kvantitativa slag, granskats. I intervjustudien har sju professionella, även kallade intervjupersoner, intervjuats. Intervjupersonerna är verksamma inom hästunderstödda interventioner och kan ses som experter på området. Syftet med studien har varit att undersöka essensen, det vill säga, det som är det grundläggande och avgörande i hästunderstödda interventioner för att en verksamhet ska räknas som en hästunderstödd intervention. Vikten har lagts på samspelet mellan individ och omgivning.

Studien visar att det finns nio centrala komponenter i litteraturöversikten vilket är: *utrustning, den fysiska kontexten, utbildning, tid, hästens egenskaper, behandlingskonstellation, behandlingsmål, teorianvändning och utfallsmått*. Forskarna ser komponenterna som betydelsefulla för genomförandet och behandlingsutfallet. Artiklarna indikerar på att en hästunderstödd intervention är: en aktivitet som bedrivs med en bestämd utrustning, i en särskild fysisk kontext, av en person med ett behandlande yrke och/eller hästkunskap under en viss angiven tid, med en häst som har speciella egenskaper, i en specifik behandlingskonstellation, utifrån ett visst mål, med stöd av en teori och utifrån vissa utfallsmått.

Utfallsmått är däremot inte en central komponent om man ser till intervjustudien. Det kan komma att bero på att forskarna vill kontrollera för specifika komponenter i interventionskontexten. Utfallsmått visar ju vilken verkan en intervention har och det är av vikt i forskningssammanhang men det kan ses ha mindre betydelse ute i verksamheterna för de professionella. Resterande komponenter, som tagits fram, kanske också bara är centrala i litteraturöversikten för att de krävs att forskaren kontrollerar för till exempel den fysiska kontexten eller tidsaspekten när de presenterar sin studie. Litteraturöversikten kan därmed sägas identifiera komponenter medan intervjustudien skapar en djupare förståelse för interventionernas essens. Intervjustudien kompletterar därmed litteraturöversikten samtidigt som den också adderar kunskap. Respondenterna pekar nämligen genomgående på att det ständigt måste ske en adaptiv koordination inom interventionerna. Adaptiv koordination är ingen central komponent i litteraturöversikten men är kärnan i interventionerna utifrån respondenternas ut-sagor. Resultatet av uppsatsens analys kan bidra till en kritisk diskussion om betydelsen av interventionsforskning för socialt arbete, eftersom min studie tydligt visar att den adaptiva koordination som kan ses som central inom socialt arbete inte fångas upp av interventionsstudier.

Verksamhetens sociokulturella dimensioner är också en komponent som växte fram ur intervjumaterialet. De för studien valda teorierna har genomgående varit ett stöd i analysen för att besvara frågan om vad som är essensen i interventionerna men verksamhetens sociokulturella dimensioner kan inte förklaras genom den teoretiska ramen. Det går dock att säga att komponenten växte fram ur den ekologiska modellen genom att den *inte* kunde placeras in varken i interventionskontexten eller i den externa miljön. Verksamhetens sociokulturella dimensioner kan inte infogas i den traditionella interventionskontexten eller i den externa kontexten utan den måste ses som en tredje kontext. Genomgående har även genusaspekten lyfts upp i empirin vilket är en aspekt som inte heller kan placeras in i det teoretiska ramverk som guidat min analys. Kön är dock en oundviklig del av den kulturellt och socialt etablerade bilden människor har av hästvärlden vilket gör att genusaspekten är en viktig del i förståelsen av interventionerna. Inom interventionerna arbetar professionella både gentemot killar och tjejer vilket skiljer sig från ridsportens värld där det kvinnliga könet dominerar.

Om man adderar resultaten från intervjumaterialet skulle jag därmed vilja mena att en hästunderstödd intervention är: en anpassad aktivitet som bedrivs med en anpassad utrustning, i en anpassad fysisk kontext, av en person med ett behandlande yrke och hästkunskap, under anpassad tid, med en häst som har speciella egenskaper, i en anpassad behandlingskonstellation, utifrån ett visst mål, med stöd av en teori, till både tjejer och killar och som kan bidra till en tredje kontext för klienten.

Intervjustudien ger på så sätt svar på att adaptiv koordination ständigt sker inom ramen för de centrala komponenterna. Det finns därmed även variationer inom ramen för komponenterna. Bland annat sker det ständigt en adaptiv koordination till olika målgrupper då de professionella anpassar till exempel utrustningen de använder. Utrustningen anpassas till exempel i form av att de professionella ibland använder en padd till en viss målgrupp medan en annan målgrupp behöver en sadel för att interventionen ska kunna äga rum.

Genomgående i resultat och analysdelen har respondenterna talat om att vissa saker görs för att interventionskontexten ska vara så gynnsam som möjligt medan andra saker görs för att klienten ska få en välfungerande extern kontext. Deras fokus har dock legat mycket på själva interventionskontexten medan den externa kontexten inte berörts i lika stor utsträckning. Det kan bero på hur jag ställt intervjufrågorna men det kan också handla om att den professionella har en större ambition när det kommer till att förbättra klientens välbefinnande och förmågor i interventionskontexten snarare än utanför den. Det kan även handla om att de professionella märker att fokus på interventionskontexten gynnar anpassning till omvärlden genom att klienterna kan bli en del av hästsammanhanget. Klienterna blir en del av ett

normaliserat sammanhang i vilket man rider på en häst för att det är ett fritidsintresse. Klienten får möjligtvis känslan av att inte enbart vara klient utan också en helt vanlig ryttare som alla andra i hästsammanhanget. Jag vill mena att det är en kulturbefäst intervention dels på grund av hästkulturen men också på grund av umgängeskulturen som råder därinom. Med det sagt så kanske den spontana tanken om att hästunderstödda interventioner handlar om att man rider på en häst inte är orimlig ändå? Jag menar i de fall där individen ändå blir en del av den kulturellt och socialt etablerade hästvärlden. Intressant nog tycks aspekter som jag inledningsvis beskrev som förenklade föreställningar om hästunderstödda interventioner faktiskt kunna ha stor betydelse.

Framtida studier skulle kunna belysa och problematisera det faktum att fokus verkar ligga på interventionskontexten snarare än den externa kontexten. Är det till exempel så att klienten kvarstannar i hästvärlden då fokus ligger på hästsammanhanget snarare än livet utanför det? Det hade också varit värdefullt att undersöka frågan om vad klienter upplever som centrala komponenter i interventionerna och varför just de komponenterna är centrala för dem. Handlar det om att bli en del av ett normaliserat socialt sammanhang såsom hästvärlden? Eller är det viktigt att hitta redskap i interventionen för att sedermera även kunna hantera svårigheter i vardagen? Frågorna behöver inte enbart appliceras på hästsammanhanget utan det kan också appliceras på andra idrottssammanhang och övriga alternativa metoder såsom trädgårdsterapi och dansterapi.

Avslutningsvis vill jag poängtera att *relation* inte kom upp som en central komponent vilket förvånade mig. Respondenterna kommenterade endast, i ringa omfattning, relationen mellan den professionella och hästen samt hästen och klienten men det gjordes ingen vidare diskussion kring klienten och den professionellas relation. Jag skulle därför vilja att framtida studier problematiserade relationsfrågan, främst sinsemellan klienten och den professionella men även sinsemellan hästen och klienten samt hästen och den professionella.

Referenslista

Ahrne, Göran & Peter Svensson (2015) Kvalitativa metoder i samhällsvetenskap. I: Ahrne, Göran & Peter Svensson. *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber.

All, Anita, Gary Loving & Laura Crane Lee (1999) Animals, Horseback Riding, and Implications for Rehabilitation Therapy. *Journal of Rehabilitation*, 65 (3): 49–57.

Alvesson, Mats & Dan Kärreman (2012) *Kreativ metod: skapa och lösa mysterier*. Malmö: Liber.

Aspers, Patrik (2011) *Etnografiska metoder: att förstå och förklara samtiden*. Malmö: Liber.

Barlow, Carol & Sameera Ballim (2016) Hippotherapy in occupational therapy practice. *South African Journal of Occupational Therapy*, 46 (2): 31-36.

Bayard Burfield, Louise (2018). *Tidiga avhopp vid erbjuden psykoterapi hos studentterapeuter*. Lund: Lunds universitet.

Beck, Alan & Aubery Fine (2010) Animal-Assisted Therapy. I: Aubery Fine (red.) *Handbook on Animal-Assisted Therapy - Theoretical Foundations and Guidelines for Practice*. California: Elsevier.

Becker, Howard S. (2008) *Tricks of the trade: yrkesknep för samhällsvetare*. Malmö: Liber.

Beetz, Andrea, Nora Winkler, Henri Julius & Kerstin Uvnäs-Moberg (2015) A Comparison of Equine-Assisted Intervention and Conventional Play-Based Early Intervention for Mother–Child Dyads with Insecure Attachment. *Journal of Occupational Therapy, Schools & Early Intervention*, 8 (1): 17-39.

Carlsson, Catharina (2017) *Hästunderstött socialt arbete: ett samtalsrum med potentiella möjligheter för ungdomar med självskadebeteenden och deras personal*. Doktorsavhandling. Kalmar: Linnaeus University Press.

Cerulli, Claudia, Carlo Minganti, Chiara De Santis, Eliana Tranchita, Federico Quaranta & Attilio Parisi (2014) Therapeutic Horseback Riding in Breast Cancer Survivors: A Pilot Study. *The journal of alternative and complementary medicine*, 20 (8): 623–629.

Champagne, Danielle, He´le`ne Corriveau & Claude Dugas (2016) Effect of Hippotherapy on Motor Proficiency and Function in Children with Cerebral Palsy Who Walk. *Physical & Occupational Therapy In Pediatrics*, 37 (1): 51–63.

Cirulli, Francesca, Marta Borgi, Alessandra Berry, Nadia Francia & Enrico Alleva (2011) Animal-assisted interventions as innovative tools for mental health. *Journal of Animal-Assisted interventions in mental health*, 47 (4): 341–348.

Claesson, Mattias (2005) *Kvinnor och män inom idrotten 2004: statistik från Riksidrottsförbundet*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Dabelko-Schoeny, Holly, Gary Phillips, Emily Darrough, Sarah DeAnna, Marie Jarden, Denise Johnson & Gwendolen Lorch (2014) Equine-Assisted Intervention for People with Dementia. *A multidisciplinary journal of the interactions of people and animals*, 27 (1): 141–155.

Daneback, Kristian & Sven-Axel Månsson (2008) Internetforskning. I: Meeuwisse, Anna, Hans Swärd, Rosmari Eliasson-Lappalainen & Katarina Jacobsson (red.) *Forskningsmetodik för socialvetare*. Stockholm: Natur & kultur.

De Santis, Marta, Marta Borgi, Francesca Cirulli, Fabio Luzi, Veronica Redaelli, Annalisa Stefani, Marica Toson, Rosangela Odore, Cristina Vercelli, Emanuela Valle & Luca Farina (2017) Equine Assisted Interventions (EAIs): Methodological Considerations for Stress Assessment in Horses. *Veterinary Sciences*, 4 (3): 2-14.

Drnach, Mark, Patricia O'Brien & Alison Kreger (2010) The Effects of a 5-Week Therapeutic Horseback Riding Program on Gross Motor Function in a Child with Cerebral Palsy: A Case Study. *The Journal of Alternative & Complementary Medicine*, 16 (9): 1003-1006.

Eriksson, Bengt & Per-Åke Karlsson (2016) *Att utvärdera välfärdsarbete*. Malmö: Gleerups.

Eriksson-Zetterquist, Ulla & Göran Ahrne (2015) Intervjuer. I: Ahrne, Göran & Peter Svensson (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber.

Ewing, Carrie, Pamelyn M. MacDonald, Megan Taylor & Mark J. Bowers (2007) Equine-Facilitated Learning for Youths with Severe Emotional Disorders: A Quantitative and Qualitative Study. *Child Youth Care Forum*, 36 (1): 59-72.

Fangen, Katrine (2011) Deltagande observation. I: Fangen, Katrine & Ann-Mari Sellerberg (red.) *Många möjliga metoder*. Lund: Studentlitteratur.

Forsling, Sven (2001) *Flickan och hästen: bilder från ett hem för särskild tillsyn*. Stockholm: Statens institutionsstyrelse (SiS).

Fraser, Mark, Jack M. Richman, Maeda J. Galinsky & Steven H. Day (2009) *Intervention Research – Developing Social Programs*. Oxford: Oxford University Press Inc.

Fredriksson, Peter & Olof Åslund (2005) *Påverkas socialbidragsberoende av omgivningen?* Uppsala: Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU).

Gabriels, Robin, Zhaoxing Pan, Briar Dechant, John A. Agnew, Natalie Brim & Gary Mesibov (2015) Randomized Controlled Trial of Therapeutic Horseback Riding in Children and Adolescents with Autism Spectrum Disorder. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 54 (7): 541-549.

Grandgeorge, Marine & Martine Hausberger (2011) Human-animal relationships: From daily life to animal-assisted therapies. *Ann. Ist. Super. Sanita*, 47 (4): 397–408.

Hallin, Anette & Jenny Helin (2018) *Intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Hauge, Hilde, Ingela L. Kvaem, Bente Berget, Marie-José Enders-Slegers & Bjarne Braastad (2013) Equine-assisted activities and the impact on perceived social support, self-esteem and self-efficacy among adolescents – an intervention study. *International Journal of Adolescence and Youth*, 19 (1): 1-21.

Hausberger, Martine, Roche Henry, Henry Séverine & Visser Kathalije. A review of the human–horse relationship. *Applied Animal Behaviour Science* 2008, 109 (1): 1–24.

Hawkins, Brent, Joseph B. Ryan, Lynne A. Cory & Meredith C. Donaldson (2014) Effects of Equine-Assisted Therapy on Gross Motor Skills of Two Children with Autism Spectrum Disorder - A Single-Subject Research Study. *Therapeutic Recreation Journal*, 48 (2): 135-149.

Heffernan, Kim (2017) The effect of an equine assisted therapy (EAT) programme on children's occupational performance – a pilot study. *Irish Journal of Occupational Therapy*, 45 (1): 28-39.

Helgesson, Gert (2015) *Forskningsetik*. Lund: Studentlitteratur.

Homnick, Douglas, Kim M. Henning, Charlene V. Swain & Tamara D. Homnick (2013) Effect of Therapeutic Horseback Riding on Balance in Community-Dwelling Older Adults with Balance Deficits. *Journal of Alternative & Complementary Medicine*, 19 (7): 622-626.

Jang, Byongsu, Song Jihye, Kim Jiwon, Kim Seonwoo, Lee Jiyoun, Shin Hye-Yeon, Kwon Jeong-Yi, Kim Yun-Hee & Joung Yoo-Sook (2015) Equine-Assisted Activities and Therapy for Treating Children with Attention-Deficit/ Hyperactivity Disorder. *Journal of Alternative & Complementary Medicine*, 21 (9): 546-553.

Jergeby, Ulla (2008) *Evidensbaserad praktik i socialt arbete*. Stockholm: Gothia.

Johns Lucinda, Shaida Bobat & Juanita Holder (2016) Therapist experiences of equine-assisted psychotherapy in South Africa: A qualitative study. *Journal of Psychology in Africa*, 26 (2): 199-203.

Jönson, Håkan (2010) *Sociala problem som perspektiv: en ansats för forskning & socialt arbete*. Malmö: Liber.

Jönson, Håkan & Tove Harnett (2015) *Socialt arbete med äldre*. Stockholm: Natur & Kultur.

Kern-Godal, Ann, Ida Brenna, Nourunn A. Kogstad, Espen Arnevik & Edle Ravdalen (2016) Contribution of the patient horse relationship to substance use disorder treatment: Patients experiences. *International Journal of Qualitative Studies on Health & Well-Being*, 11 (1): 1-12.

Kvale, Steinar & Svend Brinkmann (2014) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Källman, Cecilia & Susanne Thorén (2014) *Samarbete mellan pedagoger och specialpedagoger - En intervjustudie inom förskolan*. Örebro: Institutionen för humaniora, utbildnings- och samhällsvetenskap.

Lanning, Beth, Amelia Wilson, Nancy Krenek & Alexander A. Beaujean (2017) Using Therapeutic Riding as an Intervention for Combat Veterans: An International Classification of Functioning, Disability, and Health (ICF) Approach. *Occupational Therapy in Mental Health*, 33 (3): 259-278.

Lawton, M. Powell & Lucille Nahemow (1973) Ecology and the aging process. I: Eisdorfer, Carl & Lawton, M. Powell. *The psychology of adult development and aging*. Washington: American Psychological Association.

Lazarus, Richard & Susan Folkman (1984). *Stress, appraisal, and coping*. New York: Springer.

Leppänen, Vesa (2011) Socialt samspel – att spela in och tolka telefonsamtal. I: Fangen, Katrine & Sellerberg, Ann-Mari. *Många möjliga metoder*. Lund: Studentlitteratur.

Lind, Rolf (2014) *Vidga vetandet: en introduktion till samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur.

Lundin, Elin (2008) Konsten att hitta sin teori. I: Wästerfors, David & Katarina Sjöberg (red.) *Uppdrag: Forskning: konsten att genomföra kvalitativa studier*. Malmö: Liber.

Malinowski, Karyn, Chi Yee, Jenni Tevlin, Eric Birks, Mary Durando, Hossein Pournajafi-Nazarloo, Alan Cavaola & Kenneth McKeever (2018) The Effects of Equine Assisted Therapy

on Plasma Cortisol and Oxytocin Concentrations and Heart Rate Variability in Horses and Measures of Symptoms of Post-Traumatic Stress Disorder in Veterans. *Journal of Equine Veterinary Science*, 64 (1): 17-26.

Moher, David, Alessandro Liberati, Jennifer Tetzlaff & Douglas G. Altman (2009) *Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses*. [<http://prisma-statement.org/prismastatement/flowdiagram.aspx>. Hämtat: 2019-01-22].

Mueller, Kiely & Megan McCullough (2017) Effects of Equine-Facilitated Psychotherapy on Post-Traumatic Stress Symptoms in Youth. *Journal of Child & Family Studies*, 26 (4): 1164-1172.

Nilsson, Gunilla (2009). *Trädgårdsterapi*. Lund: Studentlitteratur.

Nurenberg, Jeffry, Thomas M. Shaffer, Mary Yellin, Prital J. Desai, Amin Ruchi, Axel Bouchard & Cristina Montalvo (2015) Animal-Assisted therapy with chronic psychiatric in-patients: Equine-Assisted Psychotherapy and Aggressive Behavior. *Psychiatric Services*, 66 (1): 80-86.

OHI (2018) *Bli medlem - och stöd OHIs arbete för ökad tillgång till Hästunderstödda insatser*. [<http://irt-ridterapi.se/index.html> Hämtat: 2019-01-30].

Patring, Elin (2015) *Omgivningens påverkan på matvanor och matval i olika sociala sammanhang. En intervjustudie om ungas upplevelser av gruppträck och valet av mat*. Gävle: Högskolan i Gävle.

Rennstam, Jens & David Wästerfors (2015) *Från stoff till studie: om analysarbete i kvalitativ forskning*. Lund: Studentlitteratur.

Rydzkowski, Wendy (2017) *It's not just about the horses at Equine - Exploring perceptions of Equine Assisted therapy with adolescents with autism, their staff and therapy providers*. Doktorsavhandling. Cardiff: Cardiff University.

Sahlin, Eva (2014) *To stress the importance of nature: nature-based therapy for the rehabilitation and prevention of stress-related disorders*. Alnarp: Sveriges lantbruksuniversitet.

Silkwood-Sherer Debbie, Clyde B. Killian, Toby M. Long & Kathy S. Martin (2012) Hippo-therapy—An Intervention to habilitate balance deficits in children with movement Disorders: A Clinical Trial. *Physical Therapy*, 92 (5): 707-717.

Tan, Vanessa & Janette Simmonds (2018) Parent Perceptions of Psychosocial Outcomes of Equine-Assisted Interventions for Children with Autism Spectrum Disorder. *Journal of Autism & Developmental Disorders*, 48 (3): 459–469.

Thurén, Torsten (2007) *Vetenskapsteori för nybörjare*. Stockholm: Liber.

Trost, Jan (2010) *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Törneke, Niklas (2009) *Relational frame theory*. Lund: Studentlitteratur.

Vetenskapsrådet (2017) *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Vetenskapsrådet (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Wilson Kaitlyn, Melissa Buultjens, Melissa Monfries & Leila Karimi (2017) Equine-Assisted Psychotherapy for adolescents experiencing depression and/or anxiety: A therapist's perspective. *Sage journals*, 22 (1): 16–33.

Yorke Jan, William Nugent, Elizabeth Strand, Rebecca Bolen, John New & Cindy Davis (2013) Equine-assisted therapy and its impact on cortisol levels of children and horses: a pilot study and meta-analysis. *Early Child Development and Care*, 183 (7): 874-894.

Åberg, Martina (2018) *Fritidsintressen – Ridsport* [<http://www.sundsimage.se/fritidsintressen-ridsport> Hämtat: 2019-11-29].

Bilaga 1: Informationsbrev

Här kommer information om en masterstudie vilket kommer undersöka centrala komponenter i hästunderstödda interventionen.

Studiens syfte är att beskriva och analysera hur den hästunderstödda interventionen levereras utifrån de som är/har ingått i certifieringskommittén samt utifrån de som är certifierade hästunderstödda terapeuter. Tidigare forskning inom hästunderstödda interventioner har fokuserat på effekterna av häst och individ i interaktion. Vidare har hästunderstödda interventioner visat sig ha effekter vid olika sjukdomar och diagnoser. I tidigare forskning har det varit svårt att se vilka centrala komponenter hästunderstödda interventioner bygger på. Det finns med det sagt en kunskapslucka i det hästunderstödda arbetet och studien kommer se på hästunderstödda interventioners essens.

I studien kommer semistrukturerade intervjuer att användas för datainsamling. Jag kommer under intervjuens gång spela in med en diktafon, om jag får samtycke från dig, och i tillägg till det kommer jag även att anteckna. Jag har valt att intervju just dig då du är en av de som ingår/har ingått i certifieringskommittén, av hästunderstödda interventioner, eller för att du är en certifierad yrkesverksam. Det är 6–8 personer vilket kommer bli intervjuade. Jag förväntar mig att du kan avsätta ca en timme för intervju med mig och av mig kan du förvänta dig största möjliga konfidentialitet. Det strävas även efter att man inte ska känna igen dig i offentliggörandet av masterarbetet. Ditt deltagande är vidare helt frivilligt och du kommer när som helst kunna avbryta ditt deltagande.

För att till sist kort presentera mig själv så kommer jag från Lunds universitet och studerar på masterprogrammet i socialt arbete. Jag har ett brinnande intresse för hästar och har själv ridit sedan barnsben samt tagit medaljer upp till elitnivå på ponny i dressyr. Jag vill härmed fråga om du vill delta i studien om hur hästunderstödda interventioner levereras. Hör gärna av dig så snart du kan, så bokar vi i så fall in ett möte för intervju.

Ort/Datum

Lund: 4/2–19

Student: Angelina Ingvall Bakic

Nummer: 0739820609

Bilaga 2: Intervjuguide

Forskningsfråga/ Bakgrundsfrågor	Intervjutema	Intervjufrågor
Hur ser en häst-understödd intervention ut?	Behandlarens roll	<p>För- och efternamn?</p> <p>Vad har du för utbildning?</p> <p>Har du någon speciell vidareutbildning i relation till målgruppen du arbetar med?</p> <p>Har du någon speciell vidareutbildning i relation till hästen?</p> <p>Hur ser din verksamhet ut? (hur många anställda, hur många hästar)</p> <p>Har du ett hästintresse sedan innan?</p> <p>Hur länge har du varit verksam inom hästunderstödda interventioner?</p> <p>Vad finns det för krav för att bli en certifierad häst-understödd terapeut?</p>

		<p>Vad har du/den certifierade för ansvar som certifierad professionell? (utbildning, träning?)</p> <p>Hur upplever du hästunderstödda terapeuters kompetens? (certifierade & icke certifierade)</p> <p>Hur duktig skulle du säga att du är på hästunderstödda interventioner? (<i>Karl Tomm, oväntade frågor</i>).</p> <p>Vad skulle du säga att ditt handlande/arbete bygger på för teori? Vad är dina teoretiska utgångspunkter?</p> <p>Vad har du/den certifierade för ansvar gentemot klienten? (tystnadsplikt? Föra journal?)</p> <p>Hur motiverar du in klienter?</p>
--	--	--

Forskningsfråga	Intervjutema	Intervjufrågor
Hur ser en hästunderstödd intervention ut?	Målgrupp	<p>Hur får du reda på att du ska ge den hästunderstödda interventionen till dina klienter? (<i>Hur kommer de till dig? Vem remitterar klienter till dig?</i>)</p> <p>Behöver målgruppen någon förkunskap?</p> <p>Vem finns hästunderstödda interventioner till för?</p> <p>Hur många tjejer respektive killar tillhandahåller interventionen?</p>

Forskningsfråga	Intervjutema	Intervjufrågor
Hur ser en häst-understödd intervention ut?	Logistiska förutsättningar	<p>Vad krävs för att genomföra denna intervention i materialväg/ kringutrustning? (sadel, träns, grep, borstar osv.)</p> <p>Kan interventionen ske vart som helst? (<i>I paddock/ ute</i>)</p> <p>Hur tar klienten sig till dig? (Om körd: Stannar föräldrar eller den som kör eller är ni själva? (<i>dvs vem ska vara med under interventionen</i>).</p> <p>Vilka finns i teamet under en behandling?</p> <p>Vem skulle du inte rekommendera denna interventionen?</p> <p>Vilka passar inte i grupp?</p> <p>Och vilka passar oftast att ha i grupp-session finner du?</p> <p>Varierar interventionen för olika grupper?</p> <p>Vilken ålder är klienterna i?</p>

Forskningsfråga	Intervjutema	Intervjufrågor
Hur ser en hästunderstödd intervention ut?	Hästens roll	<p>Kan man använda vilken häst som helst?</p> <p>Kan man använda vilken häst som helst till vilken klient som helst?</p> <p>Hur parar du ihop klient och häst?</p> <p>Vad har du/den certifierade för ansvar gentemot hästarna? (väl-mående, individuella behov, vila).</p> <p>Vad vore hästunderstödda interventioner utan hästen? (Kan man använda ett annat djur istället och få samma effekt?)</p>

Forskningsfråga	Intervjutema	Intervjufrågor
Hur ser en hästunderstödd intervention ut?	<p>Hur går man tillväga?</p> <p>Interventionens uppbyggnad</p>	<p>Hur skulle du beskriva en hästunderstödd intervention? Hur kan den gå till?</p> <p>Kan man kombinera interventionen med andra behandlingar?</p> <p>Handlar interventionen enbart om att sitta på hästen eller även annat?</p> <p>Vad tycker du är viktigast att tänka på när man ska tillhandahålla hästunderstödda interventioner?</p> <p>Vad är det värsta som kan hända under en hästunderstödd intervention?</p> <p>Hur sker sessionerna? (<i>Dvs, individuellt, med familj eller i grupp?</i>)</p> <p>Hur många gånger träffas man för en session?</p> <p>Hur länge pågår en session?</p>

		<p>Hur gör man om en klient uteblir från en session?</p> <p>Vad kan gå fel under en session?</p> <p>Finns det olika faser för en intervention? (<i>första möte, andra möte osv.</i>)</p> <p>Vad sker under första mötet med klienten?</p> <p>Vad sker under sista mötet med klienten?</p> <p>Vad händer där emellan? (<i>Vad leder till avslut?</i>)</p> <p>Hur generaliseras det klienterna lär sig i interventionen ut i verkliga livet?</p> <p>Hur vet du att klientens svårigheter minskar? (<i>Berättar någon det för dig och/eller ligger det på dig?</i>)</p> <p>Vad händer efter interventionen är avslutad? Följer du upp klienten? Eller vems ansvar är det?</p>
--	--	--

		<p>Kan du berätta om ett ärende som gick jättebra?</p> <p>Kan du även berätta om ett ärende som gått mindre bra?</p>
--	--	--

Forskningsfråga/ Avslutande frågor	Intervjutema	Intervjufrågor
Levererar certifierade hästunderstödda interventioner det de avser att leverera?	Mål Mening Resultat	<p>Vad är syftet med dina hästunderstödda interventioner? Vad tänker du att det ska det leda till?</p> <p>Vad har du/certifierade yrkesverksamma för, mål med dina/sina hästunderstödda interventioner?</p> <p>Vad är syftet med certifieringen anser du/tror du?</p> <p>Om man tänker sig hästunderstödda interventioner som en insats, vilka är dess resultat?</p>

Bilaga 3: Centrala komponenter utifrån litteraturoversikten

Tabell 1. Beskrivning av interventionskomponenter utifrån litteraturoversikt

Nr	Referenser	Utrustning	Miljö	Plats	Utbildning	Tid			Häst	Behandlings- konstellation	Behandlingsmål	Teori	Utfallsmått
						Antal veckor totalt	Antal sessioner totalt	Total tidsåtgång i tim.					
1	Mueller & McCllough (2016)	—	—	Ridskola	Socio. Hästrub.	10	10	20	Storlek Temp.	G	Minskad stress	—	ELISA
2	Yorke et al (2013)	—	—	Ridskola	—	1	6	6	Storlek Temp.	I	Minskad stress Anknytning	Anknytnings- teori	ELISA
3	Malinowski et al. (2018)	Sadel	—	—	Psykol. Hästrub.	1	5	5	Kallblod Fullblod Valack	G	Livskvalitet Vål- befinnande Minskad stress	—	ANOVA
4	Lanning et al. (2017)	—	—	—	Hästrub.	8	8	8	—	G	Socialförmåga Självförtroende Tillit	Experimentell inlärnings- teori	PCL-M PCL-5 SF-36v2 WHODAS 2.0
5	Carlsson (2017)	—	Båda	Egen gård	Socio. Hästrub.	—	—	1-2	Välhående Kunna läsa av	G	Livskvalitet	Dramaturgi Emotionella regler	—
6	Kern-Godal et al. (2016)	—	—	Beroende- enhet	Psykoter. Hästrub.	10	10	10	Icke- dömande Förstår	G	Självbild Emotionellt stöd	Anknytnings- teori	—
7	Wilson et al. (2017)	—	Ute	—	Psykol. Hästrub.	—	—	—	Ärlig	G	Psychosociala	Social- inlärnings- teori	—
8	Nurenberg et al. (2015)	—	Ute	—	Sjuksköt. Hästrub.	10	10	10	—	G	Minskad våld	—	SPSS

Tabell 1. Beskrivning av interventionskomponenter utifrån litteraturoversikt (fortsättning)

Nr	Referenser	Utrustning	Miljö	Pats	Utbildning	Tid			Häst	Behandlings- konstellation	Behandlingsmål	Teori	Utfallsmått
						Antal veckor totalt	Antal sessioner totalt	Total tidsåtgång i tim.					
9	Dabellko- Schoeny et al. (2015)	Borstar Padd Träns	Ute	Ridskola	Socio. Hästupb.	4	4	1	Valack Sto Kalblod	1	Grovmotorik	—	Salmetrics Children Swab P/N5001,06 NHBPS
10	Beetz et al. (2015)	—	—	—	Socio. Hästupb.	8	8	8	—	G	Social- utveckling	Anknytnings- teori	Ainsworth Strange Situation Test
11	Ewing et al. (2007)	Sadel Träns	Ute	—	Specialp.	2	36	36	—	G	Inläring	—	Self-Perception Profile for Children, CDI & The Children' s Loneliness Questionnaire
12	Heffernan (2017)	Hjälm Säkerhetsväst	Ute	Ridskola	Arbete. Hästupb.	12	18	18	—	G	Grovmotorik Sysseletning	Inlärnings- teori	COPM
13	Jang et al. (2015)	Träns Sadel	—	Ridskola	—	12	12	24	—	G	Socialutveckling Grovmotorik	—	K-CBCL SES BOT-2 QEEG
14	Rydzkowski (2017)	—	Ute	—	Psykol. Hästupb.	6	24	12	—	1	—	Anknytnings- teori	—
15	Hawkins et al. (2014)	Sadel	Ute	Universitets ridecenter	Hästupb.	5	10	7,5	—	G	Grovmotorik	—	CARS BOT2
16	Tan & Simmonds (2018)	Hjälm	Ute	—	—	4	—	—	—	G	Psykosociala	—	—

Tabell 1. Beskrivning av interventionskomponenter utifrån litteratöversikt (fortsättning)

Nr	Referenser	Utrustning	Miljö	Plats	Utbildning	Omgivning		Tid		Häst	Behandlings- konstellation	Behandlingsmål	Teori	Utfallsmått
						Antal veckor totalt	Antal sessioner totalt	Total tidsåtgång i tim.						
17	Gabriels et al. (2015)	Hjälm	—	Ridskola	Hästartb.	10	10	10	10	Kallblod Fullblod	G	Självreglering Socialutveckling Kommunikation Kognition	—	PPVT-4 BOT-2-SIPT VABS-II
18	Hauge et al. (2013)	Grimma	Båda	Egen gård	Socio. Special Hästartb.	16	16	32	32	Kallblod	G	Självkänsla	—	Frageformulär
19	Champagne et al. (2016)	Hjälm Vårdbälte Sadel Padd Stigbyglar Grimma Grimskärf	Båda	Ridskola	Hästartb.	10	10	5	5	—	G	Grovmotorik Muskelmassa	—	GMFM-66 BOT2-SF
20	Drnach et al. (2010)	Sadel Träns	Imne	Ridskola	Arbetsre. Hästartb.	5	5	5	5	Rym	G	Grovmotorik	—	GMFM-66
21	Silkwood-Sherer et al. (2012)	Hjälm Sadel Stigbyglar	—	—	Hästartb.	6	6	9	9	Rym	G	Balans	—	PBS ASKp
22	Homnick et al. (2013)	—	—	Ridskola	Hästartb.	8	8	8	8	—	G	Balans Livskvalitet	—	FABS
23	Cerulli et al. (2014)	Sadel	Båda	—	Fysio. Hästartb	16	16	32	32	—	G	VO2Max Viktnedgång Muskelmassa	—	FACT-F version 4

Temp. Temperament, Socio. Socionom, Psykol/Psykolog, Arbetsre. arbetsterapeut, Special. Specialpedagog, Stukskör. Stuksköterska, Psykor. psykoterapeut, Hästartb. utbildning kring hästen, I individuell behandling, G behandling i grupp

Bilaga 4: Centrala komponenter utifrån intervjustudien

Tabell. 2 Beskrivning av centrala komponenter i hästunderstödda interventioner

IP	Utrustning	Miljö	Plats	Utbildning	Tid			Hästens egenskaper	Behandlings-konstellation	Behandlingsmål	Teori
					Antal Veckor	Antal Sessioner	Total tidsåtgång i tim.				
1	Borstar Grimma Grin-skaft	Ure	Egen gård	Sjuksköt. Hästartb.	10	5	12,5	Tränad	G	Självkänsla Kondition Socialförmåga	Mindfullness Mentalisering Non-violent communication
2	Grimma Grinnskaft Sadel Padd, Strigbyglar Leksaker Padd, Sadel	Ure	Ridskola	Fysio. Hästartb.	8	8	8	Trygg	Båda	Självständig Socialt sammanhang Tillit Aktivering	Beröring Kroppsrörelse
3	Sadel Träns Ledbygel Bälte Padd , Ledbygel	Ure	Ridskola	Fysio, Hästartb.	12	12	9	Storlek	G	Socialt sammanhang Relationskapande Tillit Aktivering	Beröring Kroppsrörelse
4	Träns Hjälm Ramp Paddn	Ure	Ridskola	Specialp. Hästartb.	12	12	9	Rym Trygg Lugn Bredd Storlek Kallblod Fullblod Tränade	G	Uvecklande Umanande Mod Motoriska Kunskap om djur & natur	Inlärnings teori
5	Träns Delta Grimmskaft Barbacka	Ure	Egen gård	Sjuksköt. Hästartb.	12	36	144	Träns Trivs Kallblod Full-blod	G	Bekräftande Socialt sammanhang	Salutogent perspektiv KASAM

Tabell. 2 Beskrivning av essensen i hästunderstödda interventioner utifrån intervjustudie (*fortsättning*)

IP	Utrustning	Miljö	Plats	Utbildning	Tid			Häst	Behandlings- konstellation	Behandlingsmål	Teori
					Antal Veckor	Antal Sessioner	Total tidsåtgång				
6	Grimma Grim- skaff										
	Sadel Träns	Ute	Egen gård	Sjuksköt. Hästarb.	12	24	96	Lugn Pålitlig Tålmodiga	G	Välbehållande Mod Socialt sammanhang Empowerment Självförtroende	Salutogent perspektiv KASAM
7	Körseclar Vagn										
	Sadel Träns							Värnående Ålder Rytm		Påskynda behandling	
7	Grimma Körseclar Padd Vagn	Ute	Egen gård & Ridskola	Socio. Hästarb.	12	Varierar	Varierar	Viktbrännande Lugn Storlek Trygg	G	m.h.a hästen. Erfarenhetsbaserat lärande	Anknytningsteori

Temp. Temperament, *Socio.* Socionom, *Psykol/Psykolog.* Arbetsterapeut, *Specialp.* Specialpedagog, *Sjuksköt.* Sjuksköterska, *Psykot.* psykoterapeut, *Fysio.* fysioterapeut, *Hästarb.* utbildning kring hästen, *I* individuell behandling, *G* behandling i grupp.

Bilaga 5: Transkriptionstecken

I: & IP:	markerar vem som pratar
Ord-	plötsligt avbrott
(xx)	ohörbart
”ord”	talaren citerar annan text/person
[hundskall]	annat ljud än intervjurösterna/mina kommentarer
(.)	kort paus/under en sekund
(2.0)	längre paus, några sekunders tystnad
<i>Ord</i>	Kursivering innebär betoning av ord